

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^e JAARGANG

DONDERDAG 27 DECEMBER 1934

No. 991

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
 H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

BERICHT.

In verband met de jaarswisseling zal het volgend nummer op Donderdag 3 Januari. verschijnen.

INHOUD.

	Blz.
MINISTER STEENBERGHEOVER DE VERBINDENDE KRACHT VAN ONDERNEMERSOVEREENKOMSTEN door Prof. Dr. P. Lieftinck	1128
De afnemende wereldgraanproductie door Dr. Ir. M. D. Dijt	1130
De N.R.A. en de filosofie van de „New Deal” door H. Buys	1131
De Rijksmiddelen over November 1934	1133
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De economisch-politieke richtlijnen van het regionale verdrag tusschen Italië, Oostenrijk en Hongarije door Prof. Dr. Elemér Hantos	1134
AANTEKENINGEN:	
De betrekkingen tusschen banken en industrie in Zwitserland	1135
Roosevelt's strijd tegen de controlemaatschappijen	1136
Opleving in de Amerikaansche automobiellindustrie?	1137
De beteekenis van de industrialisatie van de overzeesche gebieden voor Engeland	1137
MAANDCIJFERS:	
Overzicht van de Rijksmiddelen	1138
STATISTIEKEN	1139—1142
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

24 DECEMBER 1934.

Van de geldmarkt valt slechts de uitslag van de inschrijving op het schatkistpapier te vermelden. Deze was als volgt:

	ingeschr.	toegew.	prijs	rendem.
	miljoen fls.			
3-maands	24.43	15.42	f. 999.10	$\frac{3}{8}$ pCt.
6- „	16.65	4.65	„ 997.16	$\frac{9}{16}$ „
Jaarsbiljetten ...	23.56	9.887	„ 1016.11	$\frac{7}{8}$ „

Geld blijft ruim, terwijl de met 1 Januari vrijkomende middelen deze ruimte eerder nog zullen doen toenemen.

* * *

Ook op de wisselmarkt was het heel stil; koersen fluctueerden maar weinig. In het begin der week vertoonde de Dollarkoers een kleine inzinking bij het bekend worden van geruchten over nieuwe plannen voor het uitvoeren van publieke werken in Amerika, waarmede wederom een enorm bedrag gemoeid zou zijn. De koers is hier een fractie ingezakt en op 1.47% gekomen; tenslotte kwam de notering toch weder op het oude peil van 1.47 $\frac{7}{8}$ %. In Parijs vooral zijn Dollars een oogenblik zeer aangeboden geweest en tot 15.13 teruggelopen, slot 15.16.

De Pondenkoers heeft in het laatst der week ook een kleine inzinking gehad: 7.31—7.30—7.31. De \$/£ koers blijft ca. 4.94 $\frac{1}{2}$ %. Fransche Francs bleven gezocht: 9.75 $\frac{7}{8}$ %. Veel vraag was er naar Belga's, die van 34.59 op 34.65 kwamen. Marken bleven eveneens gezocht; ook voor de verschillende soorten Sperrmarken bleef goede vraag bestaan. Canadeesche Dollars ca. 1.47 $\frac{1}{4}$ %.

De marges voor Ponden en Dollars op latere levering veranderden niet noemenswaard: Ponden op 1 en 3-maanden $\frac{1}{8}$ en $\frac{3}{8}$ c. agio. Dollars bleven rond den contanten koers schommelen.

De prijs voor gouden baren bleef nog steeds op ca. f 1.653.50. Waar de houders van de onlangs op de markt gebrachte Belgische schatkistpromessen Maandag hebben moeten verklaren, hoe door hen de betaling bewerkstelligd zal worden in goud of wissels — het goud wordt hierbij berekend op f 1.653.44 — zou een terugloopen van den goudprijs in de eerstvolgende dagen niet tot de onmogelijkheden behooren. Wellicht heeft dit ook nog een terugslag op de wisselkoersen.

MINISTER STEENBERGHE OVER DE VERBINDENDE KRACHT VAN ONDERNEMERSOVEREENKOMSTEN.

Het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende het wetsontwerp: verbindende kracht van ondernemersovereenkomsten, door Z.E. Colijn als Minister van Economische Zaken a.i. bij de Kamer aanhangig gemaakt, is thans door Minister Steenberghe beantwoord. Met voldoening kan worden vastgesteld, dat de tijd, welken de nieuwe minister zich voor dit antwoord heeft gegund, geenszins als verloren behoeft beschouwd te worden. Integendeel, het standpunt, dat de Regeering in deze zoo belangrijke zaak inneemt, blijkt aanzienlijk aan duidelijkheid te hebben gewonnen en de Nota van Wijzigingen, die de Memorie van Antwoord vergezelt, houdt menige verbetering in, zoowel wat de redactie van het wetsvoorstel betreft als wat de regeling betreft van enkele onderdeelen.

Op de principieel zoo beslissende vraag, in het V.V. gesteld: Is het ontwerp een crisismaatregel?, geeft de Minister onomwonden ten antwoord, dat dit *niet* als een crisismaatregel te beschouwen is. „Ook zonder de crisis”, schrijft de Minister, „zou zich de wenschelijkheid hebben voorgedaan een bevoegdheid als bedoeld in het onderhavige wetsontwerp aan de Regeering te verlenen, ten einde enerzijds het tot stand komen van ondernemersafspraken ter bestrijding van misbruik in den concurrentiestrijd te bevorderen en te sanctioneeren en anderzijds de mogelijke nadeelige gevolgen van een te nauwe samenwerking, tot uiting komend in een streven naar particuliere monopolievorming, te beteugelen. Niet de crisis, doch het steeds toenemend streven naar samenwerking onder de bedrijfsgenooten, als gevolg van wijzigingen, welke bezig zijn zich in de structuurverhoudingen van het economisch leven te voltrekken, ligt aan de indiening van het wetsontwerp ten grondslag.”

Wij achten deze uitspraak van het grootste gewicht, omdat zij de hoeksteen zal kunnen vormen, waarop constructieve samenwerking van ondernemers onder Staatstoezicht blijvend mogelijk wordt. Moest men er van den aanvang mede rekening houden, dat bij een verbetering van den economischen toestand de Staat zich van dit terrein weer zou terugtrekken, dan zouden waarschijnlijk de meest doeltreffende reorganisaties achterwege blijven en slechts tijdelijke hulpmiddelen worden toegepast, die, zooals de ervaring elders leert, dikwijls meer kwaad dan goed doen. De veranderingen in de economische structuur en in de functioneering van het prijsmechanisme vereischen een *permanente* nieuwe economische politiek en slechts indien deze gedachte veld wint, zal men de spanningen te boven kunnen komen, die thans voortvloeien uit het naast elkaar bestaan van het „laissez faire” als staatkundige denkvorm en de behoefte aan economische ordening, — spanningen, die leiden tot stelsellooze regelingen en ongewenschte bureaucratie.

Gezien vanuit dit standpunt is het volkomen begrijpelijk, dat de Minister het denkbeeld van verschillende leden om een eventueel noodzakelijk ingrijpen in elk concreet geval te doen plaats vinden bij speciale wet, met beslistheid afwijst. Dit denkbeeld immers past nog geheel in de gedachte van de „laissez faire” politiek: wordt bij uitzondering van Staatsonthouding afgeweken, dan dient het Parlement daarin van te voren te worden gekend, als hoeder der volksvrijheden. Zoodra men echter inziet, dat zich hier een nieuwe bestuurstaak aan het vormen is, komt men spoedig tot de erkenning, dat de legislatieve procedure daartoe niet geëigend is en dat de noodige waarborgen voor een doelmatig Regeeringsoptreden op andere wijze moeten worden gevonden. In Engeland, waar men aanvankelijk op dit gebied met speciale wetten begonnen is, is men thans ook tot deze overtuiging gekomen, gelijk blijkt uit de onlangs ingediende Industrial Reorganisation (Ena-

bling) Bill, „an act to enable schemes to be made for reorganisation of the parts or the whole of certain industries, etc.”, waarin een procedure wordt voorgesteld, waarbij de voorbereidende en beslissende taak feitelijk geheel naar andere organen verlegd is.

Van veel belang achten wij voorts het bescheid, dat de Minister geeft aan hen, die economische samenwerking willen overlaten aan het particulier initiatief en overheidsingrijpen slechts zouden willen bevorderen, wanneer van misbruiken is gebleken, van welks bestaan zij intusschen niet overtuigd zijn. Het particulier initiatief, zoo verklaart de Minister, behoudt ook indien dit wetsontwerp tot wet wordt verheven, volledige prioriteit. „Het wetsontwerp kan slechts worden toegepast voor bestaande ondernemersafspraken, welke voor de economische verhoudingen in den betreffenden bedrijfstak reeds overwegende betekenis hebben, of waarvan de noodzakelijkheid in de overtuiging van bedrijfsgenooten diep geworteld is. Het geeft den Minister niet de bevoegdheid zelf regelingen vast te stellen of bestaande regelingen te wijzigen.” „Misbruik” is ook volgens de Regeering voorwaarde tot ingrijpen. Maar — „dergelijk misbruik acht de Regeering (reeds aanwezig bij) afzijdig blijven van bedrijfsgenooten, wanneer het algemeen belang samenwerking in den betrokken bedrijfstak vereischt.”

Hieruit blijkt, dat de Regeering den ondernemers tot *plicht* stelt ten aanzien van de vraag, of zij al of niet aan onderlinge afspraken of projecten tot samenwerking zullen medewerken, niet alleen te rade te gaan bij hun particulier belang, maar ook bij het algemeen belang en zich, zoo mogelijk, in hetgeen dit laatste eischt te schikken. De duidelijke uitspraak, waarbij het verzaken van deze plicht tot een „misbruik” wordt gestempeld, — misbruik van economische vrijheid, — zal ertoe kunnen bijdragen de geestelijke verandering te bevorderen, die in de kringen van het bedrijfsleven moet plaats vinden, wil het Overheidsingrijpen inderdaad tot een minimum beperkt kunnen worden. Door in een discussie over speciale gevallen niet te treden, houdt de Minister de aandacht op de hoofdzaak gevestigd en ten aanzien daarvan staat hij o.i. sterk. Te meer, omdat het wetsontwerp, zooals bekend, de mogelijkheid opent, in geval van een verbindendverklaring, voor bepaalde personen uitzonderingen toe te staan, zoodat het mogelijk bezwaar, dat alle bedrijven te veel over een kam worden geschoren, gemakkelijk kan worden voorkomen.

Welomlijnd is ook het standpunt, dat de Minister inneemt tegenover hen, die de behoefte aan ordening wel erkennen, maar de bevoegdheid daartoe in handen zouden willen zien gelegd van bedrijfsraden door een aanvulling van de Bedrijfsradenwet. Bij de voorbereiding van het wetsontwerp, deelt de Minister mede, is deze mogelijkheid nauwkeurig overwogen. Zij stuitte echter op overwegende bezwaren. „Het instituut van den Bedrijfsraad”, zoo luidt de argumentatie, „verkeert eerst in den aanvang van zijn ontwikkeling. Voor een hoogst enkelen tak van bedrijf is thans een bedrijfsraad in het leven geroepen. Eenige ervaring omtrent de werking van het instituut ontbreekt geheel. In dit stadium kan het zeker niet wenschelijk geacht worden den bedrijfsraad, welke in eerste instantie en in wezen is bedoeld als orgaan ter bevordering van de samenwerking van werkgevers en werknemers in een bepaalden bedrijfstak, dus een orgaan voor de regeling van de *sociale* verhoudingen, te belasten met een reeks nieuwe *economische* functies. Ook afgezien van de omstandigheid, dat de ontwikkeling van den bedrijfsraad zich in het eerste stadium bevindt, ware een toepassing van de Bedrijfsradenwet ter bereiking van hetgeen het onderhavige wetsontwerp beoogt, niet aan te bevelen, daar dit een hoogst ongewenschte en willekeurige ombuiging zou beteekenen van de ontwikkeling van de bestaande organisatorische vormen, welke toch onmiskenbaar geleid heeft tot het in het leven roepen van

speciale der Regeering adviseerende organen voor sociale en voor economische aangelegenheden. Indien het te eeniger tijd wenschelijk mocht worden nieuwe organen in het leven te roepen, die zoowel op economisch als op sociaal terrein zich bewegen, zal een geheel andere nieuwe regeling vereischt zijn. Met wijziging van de Bedrijfsradenwet alleen komt men er dan zeker niet. Een ander bezwaar voor een pasklaar maken van de Bedrijfsradenwet ligt hierin, dat het bij deze wet ingestelde orgaan, de bedrijfsraad, niet het aangewezen lichaam lijkt om over de al of niet verbindendverklaring resp. onverbindendverklaring te beslissen, daar bij een dergelijk orgaan de noodige waarborgen voor een voldoende toetsing aan *het algemeen belang* ontbreken. Het gevaar van een vereenzelving van het belang van de bedrijfsgenooten met het algemeen belang is hier zeker niet denkbeeldig."

Deze argumenten spreken voor zichzelf en zijn o.i. afdoende. Wat echter bijzondere opmerking verdient, is, dat de Minister zich te dezer zake van het principiele argument onthoudt, dat nog tot voor weinige jaren zeker niet ontbroken zou hebben, n.l. dat economische ordening uitsluitend als een ondernemersaangelegenheid moet worden beschouwd, waarin andere sociale groepen niet gekend kunnen worden. *In dit stadium* van ontwikkeling acht de Regeering afzonderlijke organen voor sociale en economische aangelegenheden gewenscht. *Te eeniger tijd* zou dit kunnen veranderen. *De bij de Bedrijfsradenwet ingestelde organen* verklaart de Regeering ongeschikt om over de al of niet verbindendverklaring, resp. onverbindendverklaring te beslissen. Daarentegen verklaart de Minister zich bereid „ter tegemoetkoming aan de bezwaren van enkele leden, dat . . . het wetsontwerp en . . . de Memorie van Toelichting . . . geen waarborgen geeft, dat bij de beoordeeling in voldoende mate rekening zal worden gehouden met de belangen van arbeiders en consumenten, in de commissie van den (Economischen) Raad op te nemen vertegenwoordigers van arbeiderszijde, terwijl bovendien genoemde commissie verplicht zal zijn den Bedrijfsraad te hooren, indien deze voor den betreffenden bedrijfstak bestaat." Deze concessie is principieel beschouwd veel belangrijker dan de afwijzing, op zuiver *practische* gronden, van een regeling der economische ordening door aanvulling van de Bedrijfsradenwet. Zij berust o.i. op de erkenning, dat een coördinatie van sociale en economische bedrijfsregelingen moet worden nagestreefd, zoo mogelijk met medewerking van alle leden der bedrijfsgemeenschap en de daarbij direct betrokkenen. Aanvankelijk zal deze medewerking moeilijk uit iets anders kunnen bestaan dan uit het geven van advies door de thans beschikbare organen. Hoever zij in de toekomst zal kunnen gaan, zal, zooals de Minister terecht opmerkt, afhangen van de organisatorische ontwikkeling.

Tegenover hen, die zouden wenschen, dat de Regeering den door hen gewenschten organischen opbouw en reorganisatie van de maatschappij zelf ter hand zou nemen, geeft de Minister duidelijk te kennen, dat de Regeering zich op dit pad niet begeven zal. „De voorstelling, dat onder de voorwaarden, bij algemeen maatregel van bestuur te stellen, bepalingen moeten voorkomen omtrent de samenstelling van de organen, welke met de uitvoering der bedrijfsregelen zijn belast, berust op een misvatting van de taak der Regeering, welke zich op het standpunt plaatst, dat eerst organen uit het bedrijfsleven moeten zijn voortgekomen, daarna kan de Regeering overwegen de door deze organen vastgestelde regelen te sanctioneren."

Deze opvatting van de Regeering moet worden toegejuicht, daar reeds herhaaldelijk is gebleken, dat kunstmatig geschapen sociale organen vrijwel nooit levensvatbaarheid toonen en spoedig verschrompelen. Het maatschappelijk leven heeft zijn eigen sociologische structuurwetten en een daarvan is, dat voor noodzakelijke functies ook de noodzakelijke organen

groeien. Dit schenkt ons het vertrouwen, dat de toepassing van dit wetsontwerp, wordt het wet, van zelf de organisatorische vormen zal leeren vinden, welke de maatschappij behoeft om binnen het kader door de Regeering gesteld naar behooren te functioneeren. Van zijn bereidheid om uit het bedrijfsleven voortgekomen organisaties reeds thans zoo veel mogelijk in te schakelen geeft de Minister door een wijziging van artikel 7 blijk, welke bepaalt, dat leden van den Nijverheidsraad en van den Middenstandsraad in de commissie van advies zullen worden opgenomen.

De voornaamste wijzigingen, naast de genoemde, die in het wetsontwerp zijn aangebracht, betreffen „het sluitstuk der verbindende kracht", d.w.z. de sanctie. Zooals men weet, voorzag het oorspronkelijke ontwerp slechts in een burgerrechtelijke sanctie op de niet-naleving van beschikkingen, zoowel tot verbindend- als tot onverbindendverklaring. Het hanteeren van deze sanctie, die werd toegekend aan ieder, die bij de naleving een redelijk belang heeft, werd aan de benadeelde partij overgelaten. Een strafsanctie achtte de voorsteller, in verband met het karakter der te treffen regelingen en zoolang de noodzaak daarvan niet in de practijk gebleken was, minder op haar plaats.

Van dit standpunt, dat veel critiek heeft uitgelokt, is de Regeering thans ten deele teruggekomen. „De nadere bestudeering van het vraagstuk van de sanctie", schrijft de Minister, „heeft (mij) de overtuiging geschonken, dat een bevredigende oplossing gezocht zal moeten worden in een richting, welke een onderscheid maakt met betrekking tot de sanctie voor gevallen van verbindendverklaring enerzijds en onverbindendverklaring anderzijds. De omstandigheden, waaronder tot het instellen van een rechtsvordering, welke beoogt voldoening wegens overtreding van een algemeen bindend verklaard besluit, zal worden overgegaan, zullen toch als regel geheel afwijken van die, welke zich zullen voordoen, indien gehandeld wordt in strijd met een onverbindend verklaard beding. De benadeelden in het eerstgenoemde geval zullen de bedrijfsgenooten zelve zijn, welke schade ondervinden van het doorbreken van gemaakte afspraken . . . Een strafrechtelijke sanctie is hier . . . niet noodzakelijk, daar het zeer wel overgelaten kan worden aan de bedrijfsgenooten of hun organisatie, een civielrechtelijke procedure te openen tegen de(n) in gebreke blijvende(n) bedrijfsgenoot(en). Met een civielrechtelijke sanctie kan in dit geval worden volstaan."

Een geheel andere figuur doet zich volgens den Minister echter voor in het andere geval, n.l. van de onverbindendverklaring. „De benadeelden zullen hier in den regel niet zijn bedrijfsgenooten, doch derden, i.c. de afnemers. Hier doet zich inderdaad het bezwaar voor, dat de benadeelden er niet snel toe zullen besluiten in rechte op te treden en wel om meer dan één reden. In vele gevallen toch zullen de kosten, verbonden aan een dergelijke actie den gedupeerde er van weerhouden tot het instellen van een rechtsvordering over te gaan, terwijl het gevaar, dat van de zijde der tegenstrevers dreigt den benadeelden afnemer, indien deze gaat procedeeeren, te boycotten en zijn economisch bestaan te vernietigen, zeker niet denkbeeldig geacht kan worden."

Op grond van deze overwegingen meent de Minister, dat ingeval van onverbindendverklaring niet kan worden volstaan met de civielrechtelijke sanctie, maar dat naast deze een strafrechtelijke sanctie noodzakelijk is (geldboete van ten hoogste tien duizend gulden).

Een tweede belangrijke verandering in dit verband is de instelling van een ambtelijke commissie van toezicht op de naleving van verbindend- en onverbindendverklaringen. Deze commissie wordt in het wetsontwerp met vergaande bevoegdheden bekleed, zooals de bevoegdheid tot het betreden van plaatsen en

ruimten en het inzage nemen van boeken en bescheiden. Wordt een verbindendverklaring overtreden dan kan deze commissie, krachtens de bepaling, dat zij wordt beschouwd als een persoon, die bij de nakoming daarvan een redelijk belang heeft, zelfstandig burgerrechtelijk ageeren. Wordt in strijd gehandeld met een onverbindendverklaring dan zal het, naar men mag aannemen, de bedoeling zijn, dat zij het door haar onderzochte en geconstateerde feit voor strafrechtelijke vervolging bij de Justitie aanhangig maakt.

Met deze oplossing van het vraagstuk van „het sluitstuk der verbindende kracht” worden o.i. twee voordeelen bereikt. De civielrechtelijke sanctie wordt op het gebied, waar waarschijnlijk met haar kan worden volstaan, gehandhaafd, maar tevens wordt het bezwaar ondervangen, dat haar toepassing zou worden overgelaten aan het initiatief van partijen. Anderzijds wordt de strafrechtelijke sanctie op het gebied, waar zij waarschijnlijk niet kan worden gemist, ingevoerd, maar tevens in een procedure voorzien, waarbij het bezwaar, dat het bedrijfsleven aan justitieel onderzoek zou worden blootgesteld, zoo gering mogelijk wordt. De invoering der bedoelde commissie, wier taak aan die der Amerikaansche Federal Trade Commission doet denken, achten wij een belangrijken stap voorwaarts op den weg ter verkrijging van een doeltreffend apparaat, noodig om deze wet te doen slagen.

L.

DE AFNEMENDE WERELDGRAANPRODUCTIE.

Voor zoover de cijfers omtrent de wereldproductie van granen ten naaste bij bekend zijn, ontwikkelden en de voortbrenging als geheel en de agrarische productie in het bijzonder zich, ondanks conjunctuurschommelingen, vrij regelmatig tot den oorlog van 1914/'18¹⁾. Afgezien van een vrij scherpe inzinking in de maïsproductie van de Ver. Staten tijdens den burgeroorlog van de zestiger jaren, vertoonen de productiecijfers vóór den oorlog een regelmatig stijgende tendens²⁾.

De eerste catastrofe was de wereldoorlog, waardoor de agrarische productie belangrijk werd getroffen en waardoor in de eerste jaren na den oorlog een groot tekort bestond, wat vooral voor de granen (speciaal tarwe), suiker en katoen van grooten invloed was. Dit was een van de belangrijkste oorzaken van de zeer hoge prijzen, kort na den oorlog.

Omstreeks 1927 en 1928 had de voortbrenging van de groote agrarische stapelproducten weer een hoogte bereikt, welke overeenkwam met de toeneming van de bevolking van 1914 tot 1927 en met de heerschende behoefte. De groote oogsten van 1928 waren mede een van de belangrijkste oorzaken van de labilisatie der markten in 1929 en van de catastrophale prijsdaling daarna.

Evensals tijdens de crisis van de tachtiger en negentiger jaren nam de agrarische productie in de eerste jaren van de tegenwoordige depressie toe, hetgeen blijkt uit de volgende cijfers, die zijn afgeleid uit gegevens van het Internationaal Landbouwinstituut te Rome.

Zoowel uit de oogsteijfers als uit de gegevens betreffende het bebouwde areaal blijkt de toeneming van de productie tot en met 1932, doch zeer in het oog vallend is de afneming in 1933 en 1934. Deze tendens is op deze wijze onbekend in de crises van de vorige eeuw en kan alleen vergeleken worden met de productievermindering als gevolg van den oorlog 1914/'18, reden waarom wij nu kunnen spreken van de tweede economische catastrofe van de laatste eeuw.

¹⁾ Zie b.v. de grafiek van C. Snijder in de Revue de l'Institut International de Statistique, 1ste jaargang aflevering 4. New Measurements of trade and of economic growth.

²⁾ Zie voor de tarweproductie vanaf 1890 ook: World Agriculture. An International Survey. A Report by a Study Group of Members of the Royal Institute of International Affairs. London 1932, blz. 17.

Wereldproductie granen (zonder Rusland en China).
(voor het seizoen: Noordelijk halfrond 1929 + Zuidelijk halfrond 1929-'30 staat het jaartal 1929 boven de betreffende kolom, enz.) Oogst in miljoenen ton.

	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Tarwe	98.3	105.9	105.2	104.3	101.5	91.7
Rogge	25.6	25.7	21.4	25.6	26.1	22.1
Gerst	37.7	36.1	31.4	35.7	31.5	29.9
Haver	52.9	52.1	48.2	53.2	45.1	38.0
Mais	110.9	99.6	111.5	121.0	102.2	77.5
Totaal	325.4	319.4	317.7	339.8	306.4	259.2

Oppervlakte in miljoen H.A.

	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Tarwe	101.6	105.7	103.5	105.2	100.2	98.7
Rogge	19.2	19.9	19.0	18.9	19.0	18.2
Gerst	31.4	30.4	29.1	29.7	27.9	27.5
Haver	41.7	41.9	41.1	41.8	39.5	38.1
Mais	78.3	79.7	82.1	83.3	79.6	75.9
Totaal	272.2	277.6	274.8	278.9	266.2	258.4

Wanneer wij de gemiddelde productie van 1928 tot en met 1932 op 100 stellen, vinden wij de volgende cijfers¹⁾:

	Oppervlakte			Oogst		
	1928-'32	'33	'34	1928-'32	'33	'34
Tarwe	100	96.7	94.4	100	96.2	86.8
Rogge	100	97.4	97.4	100	108.9	92.6
Gerst	100	90.3	89.6	100	89.7	84.8
Haver	100	95.3	91.5	100	86.5	72.2
Mais	100	100.7	93.9	100	93.1	64.4
Totaal	100	97.0	93.5	100	94.0	81.6

Bij de beoordeeling van deze cijfers moet er op worden gewezen, dat van de maïsproductie in het seizoen 1934/'35 op het Zuidelijk Halfrond nog niets bekend is en derhalve de getallen voor de maïs in dat jaar naar alle waarschijnlijkheid iets gunstiger zullen zijn, daar het niet te verwachten is, dat in Argentinië de maïsproductie zooveel zal zijn gedaald als dit op het Noordelijk Halfrond het geval is geweest.

Voor de schatting van de ontwikkeling in de naaste toekomst zijn de oppervlaktecijfers van nog meer belang dan de opbrengsten. Nu is de achteruitgang uit algemeen economisch oogpunt gezien grooter dan de getallen uitwijzen. Wij moeten in aanmerking nemen, dat de wereldbevolking met ongeveer 1 pCt. per jaar toeneemt en de Westersche bevolking voorsnog met ongeveer 0.7 pCt. per jaar. Waar de conjunctuur, zoals wij die o.a. in de tegenwoordige depressie kennen, zich in hoofdzaak beperkt tot de Westersche Staten, wil ik met het oog op het verloop van de crisis aannemen, dat de wereldbehoefte aan tarwe en andere granen ook met omstreeks 0.7 pCt. per jaar toeneemt. Bij gelijkblijvende welvaart zou de productie in 1934 derhalve 2.8 pCt. (4 × 0.7 pCt.) grooter moeten zijn dan in 1930 (dit jaar genomen als gemiddelde van de periode 1928—1932). T.o.v. de consumptie is de tarwe-oppervlakte van 1934 in vergelijking met 1928—1932 derhalve verminderd met 5.6 + 2.8 = 8.4 pCt., de graanoppervlakte met 6.5 + 2.8 = 9.3 pCt.

Wij kunnen nu — aangenomen een met de bevolkingstoename stijgende behoefte — op twee wijzen het tekort van de tegenwoordige productie schatten.

In de eerste plaats naar de betaalde oppervlakte in vergelijking met de jaren, waarin nog van geen overproductie sprake was. Het tarwe-areaal (en het graan-areaal) is in 1934 ingekrompen tot den omvang van

¹⁾ Berekend naar gegevens uit het Nov. 1934 nummer van de Revue International d'Agriculture.

1926. In dat jaar was van overproductie nog geen sprake¹⁾ en onze taxatie komt in verband hiermee op een tekort in 1934 van ongeveer 8×0.7 pCt. of ca. 5.6 pCt.

In de tweede plaats kunnen wij onze schatting baseeren op het volgende. Van 1928 tot 1932 bedroeg de gemiddelde tarweproductie 104.4 miljoen ton op 103.3 miljoen ha land. Aan het eind van die periode was de zichtbare voorraad ongeveer 12 miljoen ton groter dan aan het begin, gemiddeld dus een overproductie van 2.4 miljoen ton per jaar.²⁾ De noodzakelijke productie van 1930 was derhalve te stellen op 102 miljoen ton, in 1934 dus op $102 + 4 \times 0.714$ of rond 105 miljoen ton, waarvoor een oppervlakte noodig is van gem. 104 miljoen ha (met opbrengstvermeerdering per ha door intensievere cultuur behoeft over de wereld als geheel genomen op zoo korten termijn geen rekening gehouden te worden). De oppervlakte in 1934/35 zal omstreeks 98.7 miljoen ha bedragen, wat een tekort beteekent van 5.3 miljoen ha of 5.2 pCt.

Deze twee schattingen: 5.2 pCt. en 5.6 pCt. komen vrij goed met elkaar overeen.

Rekenen wij voor 1935/36 op een uitbreiding van het tarwe-areaal met 2 miljoen ha in verband met het feit, dat de Vereenigde Staten zullen toestaan 10 pCt. meer uit te zaaien, dan zou op een behoefte van ca. 104.7 miljoen ha ($104 + 0.73$) een areaal voorkomen van 100.7 miljoen ha ($98.7 + 2$), wat een tekort zou beteekenen van ca. 4 pCt. of bij een normalen oogst een tekort van ca. 4 miljoen ton. Hiermee zou de zichtbare voorraad op 1 Aug. 1936 afnemen tot een hoeveelheid, die kleiner is dan redelijk moet worden geacht (nl. tot een hoeveelheid, die ligt beneden die van 1925). Waar de tarweproductie niet zeer snel kan worden uitgebreid moet het eenige jaren duren, eer het tekort weer is aangevuld.

Hierbij komt, dat niet alleen de tarweproductie is afgenomen, doch de geheele graanproductie. In 1934 bedroeg de wereldgraanoogst (mede tengevolge van de droogte) omstreeks 60 miljoen ton minder dan het gemiddelde van 1928—1932. Hierbij zinkt het tarweoverschot, dat wij in 1933 op 12 miljoen ton konden schatten (verschil zichtbare voorraad 1933 en 1926) wel sterk in het niet. Het is wonderlijk te moeten constateeren, dat de wereld na 1929 zoo ontzettend heeft geleden aan het teveel van 12 miljoen ton tarwe en alles in het werk heeft gesteld om die hoeveelheid te vuur en te zwaard te verdelen, en dat hierbij zoo'n wanorde is ontstaan, dat een tekort van 60 miljoen ton graan in 1934 door gebrek aan koopkrachtige vraag niet dadelijk in staat is de prijzen belangrijk te verhoogen. Wellicht moet eerst de laatste voorraad verbruikt zijn, voor de markt gevoelig op het tekort gaat reageren. Dit moment moet m.i. binnen anderhalf jaar met vrij groote zekerheid aanbreken, zelfs wanneer de oogst per ha in 1935/36 betrekkelijk groot zal zijn.

Het graanareaal was in 1934 immers 6.5 pCt. kleiner dan in 1928—1932 en naar schatting omstreeks 8 pCt. te gering voor een redelijke behoefte. Bedraagt het tekort van de totale graanoppervlakte in 1935 slechts 5 pCt. (en een uitbreiding van 3 pCt. zou een zeer groote zijn), dan zou bij een gemiddelden oogst in dat jaar het graantekort 15 miljoen ton bedragen, terwijl wij veilig kunnen aannemen, dat de voergraanvoorraden op 1 Aug. 1935 vrijwel verdwenen zullen zijn (er wordt nu immers in de Ver. Staten reeds vrij

¹⁾ Verschillende gegevens wijzen er op, dat de productie, die in 1918 veel te klein was voor de behoefte, eerst omstreeks 1926 de vraag weer kon dekken, terwijl na 1927 de overproductie zichtbaar werd. In dit verband is 1926 als basisjaar voor de berekening van het tekort in 1934 vrij aannemelijk.

²⁾ Van de onzichtbare voorraden bestaan geen betrouwbare schattingen; deze zijn derhalve bij onze taxaties verwaarloosd. Niet onmogelijk is, dat hierdoor de werkelijkheid er iets anders uitziet, dan onze berekening.

veel tarwe voor vervoerdoeleinden aangekocht). Men bedenke hierbij vooral, dat het uitbreiden van de agrarische productie, wanneer de noodzaak tot uitbreiding wordt gevoeld, slechts zeer langzaam in zijn werk kan gaan. Blijft de economische politiek in de Westersche wereld ongewijzigd, dan moet een zeer scherpe hausse in granen worden verwacht.

Er is nog een mogelijkheid, dat het tekort minder groot zal zijn, dan door ons is getaxeerd, nl. wanneer het de regeeringen der Westersche Staten gelukt — in navolging van het Russische voorbeeld —¹⁾ de veestapel gedeeltelijk te vernietigen en zoo de welvaart en de graanconsumptie verder te drukken.

Gelukkig voor de toekomst van het Westen bestaan er echter alleen maar in Nederland serieuze plannen tot vernietiging en geboortebeperving. De uitwerking hiervan zal zijn, dat op het oogenblik, waarop de markt door de algemeene opleving meer zuivel gaat vragen, ons land onvoldoende aan de markt zal zijn. Sloeg deze veevernietigingsepidemie ook over op de overige Westersche Staten (wat in verband met de algemeen heerschende mentaliteit niet onmogelijk is), dan bestond er een kans, dat het graantekort niet zoo dringend zou worden, als naar bovenbeschreven schatting het geval zal zijn, maar dan zou ook de welvaart verder verminderen.

Het is mij met de feiten en cijfers voor ogen niet duidelijk, dat de regeeringen — zie de tarweconferentie — de graanproductie zelfs nu nog te vuur en te zwaard willen beperken. Het lijkt me met het oog op de voedselvoorziening noodzakelijk, dat juist alles in het werk wordt gesteld om de wereldproductie en in het bijzonder de wereldgraanproductie te bevorderen.

M. D. DIJT.

¹⁾ Er is natuurlijk een groot verschil tusschen de Russische en de Westersche methode. In Rusland was het doel de productie te bevorderen, doch men meende den boerenstand eerst als stand te moeten breken. Het gevolg hiervan was een catastrophale achteruitgang van den veestapel. Hier in Holland wil men geen bevordering der productie, doch vernietiging en beperking.

DE N.R.A. EN DE PHILOSOPHIE VAN DE „NEW DEAL”.

Het toenemende tekort op de Amerikaansche begrooting zal ten deele gefinancierd worden door *nieuwe belastingen*, die zeker niet populair zijn, *ten deele* misschien door directe of indirecte *inflatie*, die echter te veel gevaarlijke mogelijkheden tengevolge kan hebben, zoodat president Roosevelt daar niet licht toe zal besluiten. Maar hij durft het toch ook niet aan, het verlangen naar inflatie beslist van de hand te wijzen. Roosevelt wil klaarblijkelijk de *mogelijkheid* van voortgezette inflatie niet uitschakelen; hij ziet blijkbaar niet in, dat het openlaten van de mogelijkheid aan het vertrouwen bijna evenveel afbreuk doet als verdere inflationistische maatregelen. Nog steeds geloofde de president aan het geneesmiddel: hogere prijzen; en dit is ongetwijfeld het zwakste punt in zijn programma.

Een betere economische toestand kan hogere prijzen bij grotere vraag tengevolge hebben, maar het streven naar hogere prijzen bij ongunstigen gang van zaken, is een kunstmatig proces, dat de koopkracht niet vergroot. Roosevelt's programma heeft desondanks een gunstigen invloed gehad op de landbouwpolitiek. De prijzen van de landbouwproducten waren veel sterker gedaald dan die van de industrieele voortbrengselen en de stijging van de prijzen der landbouwproducten — een resultaat, dat bereikt is door depreciatie, droogte en restrictie — heeft deze wanverhouding ten deele opgeheven. De stijging der prijzen van industrieele voortbrengselen komt zonder verhooging van loonen neer op een ernstige benadeeling van de arbeiders. Bij een gelijktijdige verhooging der productiekosten is weer met de verhooging der prijzen, alleen niets gewonnen.

Roosevelts *economische politiek* heeft ook in internationaal opzicht een ongunstige uitwerking, daarentegen is de *buitenlandse politiek* van den president een van de hoopvolle factoren van den internationalen toestand. De politiek van Amerika heeft de afgelopen beide jaren een radicaler wending van het imperialisme af in de richting van vredelievende samenwerking ondergaan dan de politiek van welk ander land ook. De verhouding tot Zuid-Amerika is onder president Roosevelt te eenenmale veranderd, de Philippijnen, Haiti, Cuba en de republieken van midden-Amerika hebben, dank zij Roosevelt, een nieuw en veilig tijdperk van hun ontwikkeling bereikt. Daarentegen heeft Roosevelt's *valutapolitiek* internationaal een noodlottig effect gehad. Het opmerkelijkst voorbeeld van dit effect levert Roosevelt's zilverpolitiek met betrekking tot China op.

Waarschijnlijk streeft Roosevelt ook in de valutapolitiek naar een middenweg, gelijk hij het in de algemeene N.R.A.-politiek schijnt te doen. Richberg heeft bij de aanvaarding van zijn ambt verklaard, dat hij evenals Roosevelt tegenstander is van elken vorm van socialistische staatscontrole op de industrie en voor de handhaving eener of concurrentie berustende economie opkomt. Maar deze concurrentie moet een „loyale” concurrentie zijn, een onpartijdig, controleerend lichaam moet waken over de handhaving van redelijke arbeidsvoorwaarden en loonen en over de exploitatie van de natuurlijke rijkdommen en reserves des lands. Individuele vrijheid en zelfbepaling op het gebied van de economie moeten evenzeer gehandhaafd worden als een terugkeer naar de omstandigheden van 1926 vermeden dient te worden, welke tot de catastrofe van 1929 hebben geleid.

De vraagstukken, die Washington op het oogenblik overweegt, betreffen vooral de verhouding tusschen regeering en industrie bij het opstellen en de uitvoering van de afzonderlijke voor de industrie bindende overeenkomsten, de *codes* en het delicate probleem in hoeverre *minderheidsgroepen* in een industrie onderworpen zullen zijn aan een door de meerderheid uitgewerkte en aangenomen code, zonder dat zij tegelijk aan haar sterke concurrenten worden overgeleverd. Waarschijnlijk zal ook de eisch betreffende een dertigjarige werkweek ter bestrijding van de werkloosheid met nieuwe energie, niet alleen van de zijde van de georganiseerde arbeiders, opnieuw aan den president worden gesteld.

Al deze onopgeloste vraagstukken, van de valuta en de begroting af tot de industriele controle, bestrijding van de werkloosheid en verhooging van het prijspeil, houden Washington met angstige zong bezig, maar verontrusten de groote massa in Amerika minder dan men zou denken. Het vertrouwen in de N.R.A. en in Roosevelt is nog steeds zeer groot. Misschien is het de groote natuurlijke rijkdom van het land, die ondanks alle moeilijke vraagstukken de angst niet zeer groot maakt. Misschien ook is het de merkwaardige verandering, die zich de afgelopen beide jaren in het Amerikaansche bewustzijn heeft voltrokken. Te Washington worden thans alle mogelijkheden van sociale voorziening, vooral van de werkloosheidsverzekering, ziektekostenverzekering en ouderdomsrente, bestudeerd.

Deze overgang van het onbepaalde, ongebreidelde individualisme naar het Europeesche principe van den welvaartsstaat en de relatieve verzekering van het individu, een proces, dat Engeland onder onvergelyklijk grotere moeilijkheden een rustige sociale ontwikkeling heeft verzekerd, kwam twee jaren geleden den Amerikanen nog onaannemelijk voor. Hoe dit alles ook zal worden uitgewerkt, het staat vast, dat het fundamentele principe van de verantwoordelijkheid van den staat, ook voor de economie en voor de verzekering van een behoorlijk levensonderhoud van alle staatsburgers, gelijk het in de negentiende eeuw reeds overal in de Europeesche landen is aangevaard, thans ook in Amerika een beslissend element

in het openbare bewustzijn is geworden. Daarin zal de blijvende betekenis van Roosevelt en zijn regeering liggen.

Van veel betekenis is in dit verband de toenadering tot de regeering van de zijde van de banken en de Kamers van Koophandel, waartoe het initiatief van de laatstgenoemde groep is uitgegaan. Deze samenwerking kan niet anders dan de terugkeer tot een normale economische conjunctuur ten goede komen. Immers, herhaaldelijk is den laatsten tijd de klacht vernomen, dat de banken, de Kamers van Koophandel en de industrie het streven van de regeering meer dwarsboomden dan het van ganscher harte steunden. Tot deze verandering hebben voornamelijk drie oorzaken bijgedragen.

De verkiezingen hebben aangetoond, dat het Amerikaansche volk op Roosevelt vertrouwt, maar tevens, dat het ook hervormingen verwacht, een betere aauwending der verdeeling van de groote natuurlijke rijkdommen en mogelijkheden, de verwezenlijking van den grooten droom der Amerikaansche democratie. Roosevelt zelf schijnt er van overtuigd te zijn, dat Amerika het einde van de *crisis* heeft bereikt en dat het derhalve niet verstandig zou zijn, het herstel der economie door overhaaste hervormingen in gevaar te brengen of te vertragen. Bestond oorspronkelijk het plan het tekort op de begroting ten deele te financieren door directe inflatie, van dit voornemen is thans afstand gedaan en de gesprekken over verdere vermindering van de waarde van den dollar zijn verstomd. De dollar is sedert jaren niet meer zoo stabiel geweest als op het oogenblik. Tegelijkertijd sprak de president zich uit voor uitbreiding van het groote experiment, dat thans in Tennessee wordt ondernomen, waar de industriele en sociale bloei van het gebied door een grootsche, op electriciteitslevering berustende stelselmatige economie zal worden ingeleid. Hij ziet een tijd aanbreken, waarin de *public utilities*, de voorziening der steden en landen met electriciteit en gas, met water en telefoon, spoorwegen en autobussen in Amerika evenals in Europa niet langer in handen van particulieren zullen zijn, maar in openbaar beheer. Zoo alleen zou een rationeële exploitatie mogelijk zijn, waarbij echter niet mag worden vergeten, dat in deze ondernemingen een bedrag van \$30 milliard is vastgelegd.

Het optimisme, dat aanleiding geeft tot de veronderstelling, dat Amerika het dieptepunt van de depressie is gepasseerd, is ten plattelande sterker dan te New-York. De groote zakenwereld schijnt de oppositie te hebben gestaakt. Toch zal eerst na de bijeenkomst van het Congres kunnen blijken, hoe lang deze harmonie duurt, hoe hecht zij is gefundeerd. Wanneer het herstel niet werkelijk zeer spoedig intreedt, zal de roep om hervormingen weer op den voorgrond treden en het temperament van den president en de neiging van de groote massa der kiezers, die achter hem staan, laten verwachten, dat dan de droom, het „vizioen”, gelijk men het in de V.S. noemt, van een beter en rechtvaardiger Amerika alle practische overwegingen zal overschaduwen.

De Amerikanen is in ruimere mate dan men in Europa gewoonlijk meent, een wonderlijk mengsel van een berekenend en egoïstisch zakenman en een idealist, waarin oude religieuze en het leven hervormende voorstellingen en drijfveeren dieper wortelen dan in de Europeesche volken. Deze tegenstellingen in het Amerikaansche karakter kunnen telkens weer doorbreken. Woodrow Wilson en zijn leer van de *new freedom* is door zulk een golf van enthousiasme gedragen en iets dergelijks geldt van Franklin Roosevelt en zijn filosofie van de *new deal*. Maar men mag toch niet vergeten, dat de overweldigende verkiezingsoverwinning van Roosevelt niet alleen aan materiele belangen te danken is, maar in de eerste plaats aan een opnieuw gewekte, in de Amerikaansche traditie diep wortelende wensdroom van een vrijer en gelukkiger toekomst, een droom, die niet alleen de

Amerikaansche pioniers vervult, maar vele millioenen immigranten uit Europeesche onvrijheid en armoede in dit land heeft gebracht. De samenwerking tusschen den president en de *big business*, die zoozeer gewenscht is, kan alleen van duur zijn, wanneer de leiders der groote banken en van de industrie zich deze basis bewust worden, waarop de macht van Roosevelt berust.

H. B.

DE RIJKSMIDDELEN OVER NOVEMBER 1934.

Opnieuw maakt het Overzicht der Rijksmiddelen oppervlakkig beschouwd een vrij gunstigen indruk. Immers de „Overige middelen” van Afdeling II verschaffen in de maand November 1934 in totaal f 32.536.500, hetgeen een vooruitgang beteekent van f 1.651.100 bij de ontvangsten van dezelfde maand van het vorige jaar en een overschrijding van de gemiddelde maandraming van f 326.700. Ook thans moet echter worden geconstateerd, dat dit gunstig resultaat, althans wat de vergelijking met het vorige jaar betreft, louter te danken is aan de „nieuwe” heffingen, t.w. de omzetbelasting en de couponbelasting. Dit klemt ditmaal te meer, nu de omzetbelasting voor de eerste maal de maandraming bijna haalde en samen met de couponbelasting f 6.974.100 in de schatkist bracht. Worden deze beide middelen buiten beschouwing gelaten, dan slaat het voordeelig verschil voor de resteerende middelen om in een nadeelig saldo van f 5.322.900; de indruk van dit ongunstig resultaat wordt niet weggenomen door de omstandigheid, dat met betrekking tot de raming thans een overschrijding met f 677.600 blijkt te bestaan. Bij verdere beschouwing zal men zien, dat verreweg de meeste middelen een lager opbrengstcijfer vertoonen; een uitzondering wordt alleen gemaakt door den zoutaccijns en den tabaksaccijns, alsmede door de zegel- en registratierechten. Een sterken teruggang geven de invoerrechten en de suikeraccijns, waarbij intusschen moet worden bedacht, dat de opbrengst van beide middelen in November 1933 abnormaal hoog was.

De totale opbrengst over de eerste elf maanden beliep f 325.843.300 tegen f 298.400.600 in hetzelfde tijdvak van 1933 en bij een raming van f 354.307.700. Wordt ook hier, om een zuivere vergelijking te krijgen, geen rekening gehouden met de nieuwe heffingen, dan krijgt men voor de resteerende middelen de volgende cijfers: Opbrengst 11 maanden 1933 f 298.400.600; opbrengst 11 maanden 1934 f 273.230.300; raming 11 maanden 1934 f 273.732.700.

De dividend- en tantiëmebelasting bracht nog een voor de maand November vrij belangrijk bedrag op, nl. f 1.038.300 of slechts f 14.200 minder dan in November 1933. Gerekend over elf maanden is de achterstand thans f 625.700. Het stemt echter tot tevredenheid, dat het geheele voor 1934 geraamde opbrengstcijfer reeds in de verstreken maanden met f 361.700 is overschreden.

De invoerrechten daalden van f 9.843.700 tot f 7.432.600. Nu waren de ontvangsten van de laatste maanden van 1933 zeer hoog, daar de toen op komst zijnde omzetbelasting een stimulerende werking op den invoer uitoefende. De opbrengst der laatstverloopen maand was op zichzelf beschouwd volstrekt niet gering, immers f 1.177.400 meer dan de maandraming. De nieuwe en hogere tarieven, sedert 1 Juli jl. in werking, zijn niet zonder invloed gebleven. Overigens vormen de toenemende malaise en de verschillende contingentteeringen tegenwerkende factoren. Het statistiekrecht leverde ditmaal f 37.600 minder op.

De accijnzen bewogen zich meerendeels in dalende lijn. Het zout gaf f 42.800 meer, waardoor het decrees over de afgelopen maanden omsloeg in een voordeelig verschil van f 25.300. De geslachtaccijns vertoonde weer een inzinking (tot f 437.500), waardoor f 58.900 minder kon worden geïnd dan in de gelijknamige maand van 1933; het deficit bij de maandraming be-

draagt f 104.200. De daling der veeprijzen is blijkbaar nog niet tot stilstand gekomen. De wijnaccijns verschafte thans iets minder (f 28.500); door de ruimere baten in de voorafgaande maanden verkregen, gaven de eerste 11 maanden toch nog een overschot van f 105.000 boven dezelfde periode van 1933. In de daling van den gedistilleerdaccijns (met f 248.700) komt de vermindering van het verbruik als gevolg van de afgenomen koopkracht tot uiting; de achterstand bedraagt over de eerste 11 maanden f 2.685.400. Ook in het terugloopen van den bieraccijns (in de afgelopen maand met f 115.200) is een crisisverschijnsel te zien; in de verstreken maanden van 1934 werd f 955.100 minder ontvangen. Vooral de suikeraccijns wijst een sterken achteruitgang aan; in de afgelopen maand bedroeg de daling f 2.675.000. De ontvangsten van eind 1933 waren echter bijzonder hoog, daar in verband met de op 16 October van dat jaar in werking getreden crisisheffing meer suiker dan gebruikelijk in het verkeer was gebracht. Voorts is naast vermindering van het gebruik ook de afschaffing van de 20 opcenten, gepaard met teruggaaf van 20 opcenten van de op 1 Juli jl. aanwezige voorraden, van invloed geweest. Tenslotte moge nog de aandacht worden gevraagd voor den tabaksaccijns, die dank zij de met ingang van 1 Maart jl. ingevoerde verhooging van de heffing de laatste maanden stijgende opbrengsten geeft. Het acres bedroeg ditmaal f 782.500. Doordat dit middel zooals gezegd ook in de vorige maanden ruim heeft gevloeid, is het loopende jaar, gerekend over 11 maanden, f 2.989.900 in het voordeel.

De belasting op gouden en zilveren werken bracht f 40.200 minder op; de opbrengst van November 1933 was echter vrij hoog, bovendien zijn vergunningen tot omsmelting van oude werken tot nieuwe verleend, zonder betaling. Voor het eerst werd bij de omzetbelasting de maandraming bijna bereikt (opbrengst f 6.666.500 bij een raming van f 6.791.700), waarbij valt te bedenken, dat de middelste maand van het kwartaal voor dit middel het gunstigst is. Het tekort bij de raming is in 11 maanden gestegen tot f 25.804.600; de nieuwe heffing heeft blijkbaar geruimen tijd nodig om op gang te komen, doch blijft ook bij de verwachting ten achter. Aan couponbelasting kwam in de afgelopen maand f 307.500 binnen (raming f 533.300). Hier bedraagt de achterstand bij de raming over 11 maanden f 2.157.400. Zooals bekend heeft de wet niet het geheele jaar gewerkt; voorts hebben de vele conversies van den laatsten tijd een ongunstigen invloed uitgeoefend.

Met de z.g. conjunctuurbelastingen gaat het iets beter. De zegelrechten vermeerderden met f 325.000, vermoedelijk te danken aan de zegeling van stukken der vele conversie-eeningen. De registratierechten accresseerden met f 118.700. Doordat ook de voorafgaande maanden van het jaar voor deze groep van middelen gunstig waren, maakt het overzicht over de eerste 11 maanden een goed figuur. Zoowel de ontvangsten van het vorige jaar als het evenredig deel der raming werden niet onaanzienlijk overtroffen.

De successierechten gaven ditmaal een mindere bate van f 872.800. De opbrengst van November 1933 was echter bijzonder hoog. Een enkele maand biedt bij dit grillige middel trouwens geen behoorlijke basis van vergelijking. Over het algemeen genomen valt de loop van dit middel mee; de eerste 11 maanden van 1934 leverden een surplus van f 734.600 boven het overeenkomstige tijdvak van 1933; het geheele voor 1934 geraamde opbrengstcijfer werd reeds met f 122.700 overschreden. De loodsgelden brachten ditmaal f 79.900 minder op in verband met de op 1 Augustus jl. in werking getreden tariefsverlaging. Gerekend over 11 maanden is 1934 nog f 67.500 in het voordeel.

Tenslotte, nog een enkel woord over de Directe Belastingen van Afdeling I. Vergelijking met het overzicht van ultimo October jl. doet zien, dat in den stand van het kohierbedrag gedurende de afgelopen maand weinig of geen wijziging is gekomen. De ver-

gelijking met de overeenkomstige cijfers van hetzelfde tijdstip van 1933 valt thans iets gunstiger uit. Bij de grondbelasting en de vermogensbelasting steeg het voordeelig verschil tot resp. f 229.700 en f 348.500. Bij de inkomstenbelasting is een teruggang van het zuiver bedrag der kohierbedragen te constateeren van f 7.711.100 (ultimo October bedroeg de daling f 8.315.900); bij de Verdedigingsbelasting I een daling met f 179.900 (tekort op ultimo October jl. f 211.100). Voor het eerst komt de Belasting van de doode hand op den staat voor met een bate van f 36.050.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ECONOMISCH-POLITIEKE RICHTLIJNEN VAN HET REGIONALE VERDRAG TUSSEN ITALIË, OOSTENRIJK EN HONGARIJE.

Professor Dr. Elemér Hantos te Budapest schrijft ons:

De protokollen van Rome van 17 Maart 1934, welke als basis hebben gediend voor het op 15 Mei tusschen Italië, Oostenrijk en Hongarije tot stand gekomen en in Juli van dit jaar in werking getreden verdrag tusschen de drie genoemde landen, hebben in hoofdzaak vier richtlijnen vastgesteld:

10. De uitbreiding van de tusschen de drie staten reeds bestaande bilaterale handelsverdragen door middel van credietfaciliteiten.

20. Het verlenen van preferentiele rechten ten gunste van Oostenrijksche industrieproducten.

30. Het verzekeren van den verkoop van het Hongaarsche graanoverschot tegen rendabele prijzen.

40. De regeling van het transitoverkeer via de havens aan de Adriatische zee.

Van deze overeenkomsten hebben de credietfaciliteiten, die reeds langer bekend zijn, groote praktische betekenis gekregen, terwijl aan de preferentiele rechten, welke hier voor het eerst in een ruimer kader werden ingevoerd, voorloopig slechts een principiele betekenis moet worden toegekend.

1. De credietfaciliteiten.

Het stelsel van de credietfaciliteiten kenmerkt zich hierdoor, dat Italië zich tot opnemng van bepaalde uitvoeroverschotten uit Hongarije en Oostenrijk bereid heeft verklaard, welke deze twee landen zonder verstoring van hun markten niet van elkaar hadden kunnen afnemen. Daartegenover verkreeg Italië van hen concessies voor speciaal Italiaansche producten. De bevoordeeling had uiterlijk den vorm van credietfaciliteiten bij den export en was feitelijk een wederzijdsche exportsubsidie, die door de wederpartij werd toegestaan. In de protokollen van Rome is in dezen gang van zaken geen verandering gebracht; men is formeel bij het stelsel van bilaterale overeenkomsten gebleven, doch de tegelijkertijd opgerichte permanente commissie van de drie landen, bestaande uit deskundigen, tot gemeenschappelijk overleg doet echter een ontwikkeling tot een *collectieve regionale overeenkomst* vermoeden.

Hoewel de credietfaciliteiten het belangrijkste deel van het verdrag van Rome vormen, omdat het wederzijdsche handelsverkeer voorloopig slechts langs dezen weg kan worden opgevoerd, wordt dit deel van het verdrag geheim gehouden. De afzonderlijke economische organisaties krijgen van de regeering de lijst van die goederen, welke in haar speciale groep voor credietfaciliteiten aangewezen zijn. De regeeringen geven echter geen volledige lijst af. De geheimzinnigheid in het bekend maken van handelspolitieke overeenkomsten is in de laatste jaren sterk toegenomen en vloeit voort uit de innerlijke tegenstrijdigheid, welke door de formeele handhaving van de meestbegunstiging bij algemeen aanbevolen en uitgeoefende wederzijdsche bevoorrechtiging moest ontstaan.

Het resultaat van de sedert 1932 tusschen Oosten-

rijk en Italië bestaande overeenkomst inzake credietfaciliteiten was tot dusverre voornamelijk voor Oostenrijk gunstig.

Men krijgt inzonderheid een gunstig beeld, wanneer men den uitvoer van bepaalde artikelen in het geheele gebied, dat door het verdrag wordt bestreken, nagaat. Vóór het tot stand komen van de Brocchi-overeenkomsten kon Oostenrijk slechts 48 pCt. van zijn hout naar de verdragslanden verkoopen, in 1932 en 1933 daarentegen 66 pCt. Ook bij andere belangrijke uitvoerproducten van Oostenrijk kan een toeneming van het aandeel van den driehoekshandel worden geconstateerd. Als markt voor de producten van de zware industrie, van de machine- en electrotechnische industrie, voor graan, pluimvee en aardappelen biedt Italië nog groote mogelijkheden, waarvan door middel van credietfaciliteiten of preferentiele rechten getracht zal worden een grooter gebruik te maken.

2. De preferenties voor industriele producten.

Het zwaartepunt van de handelspolitieke concessies werd bij de verdragen van Rome, naar de geheim gehouden overeenkomst der crediet- en vrachtfaciliteiten verlegd, ten einde deze bevoordeeling aan landen met een meestbegunstigingsclausule te onttrekken. Getracht werd intusschen openlijke preferenties voor toenadering op handelspolitiek gebied in een ruimer kader in te voeren. Het vraagstuk van regionale preferentie voor den beperkten kring van de kleine staten van Midden-Europa is reeds jarenlang in behandeling. Het werd steeds van de verkeerde zijde aangevat of verkeerd toegepast en leed door allerlei tegenstand schipbreuk. Thans wordt de clausule inzake de preferenties zeer voorzichtig, men zou bijna willen zeggen bij wijze van proef, ingevoerd, zij zal echter worden uitgebreid, zoodra het beginsel internationaal wordt erkend.

De voorkeurstarieven van het tusschen Italië en Oostenrijk tot stand gekomen en afgekondigde verdrag van preferentiele rechten zijn over het algemeen aan contingenten gebonden, welke gewoonlijk de tot dusverre uitgevoerde hoeveelheden overtreffen. Zij vormen in de meeste gevallen slechts een klein deel van den totalen invoer van Italië en zijn erop berekend, dat op de Italiaansche markt geen verstoringen of al te groote verschuivingen van de afzetverhoudingen optreden. Bij den invoer van producten van Italiaanschen oorsprong gaat het eigenlijk slechts om vijf posten van het tarief van invoerrechten (pistaches, rijst, sierbloemen, maraskijn en speciale soorten kaas), welke een bevoorrechte positie krijgen. Daarentegen krijgt Oostenrijk voor 116 posten van het Italiaansche tarief van invoerrechten openlijke preferenties, waarvan er 34 niet aan contingententeerde hoeveelheden gebonden zijn. De preferentie bedraagt voor sommige goederen 50 pCt. van het thans geldende Italiaansche tarief en gemiddeld 30 pCt.

De betekenis van dit systeem van voorkeurtarieven ligt niet in zijn praktische resultaten, welke voorloopig zeer gering zullen zijn, doch veeleer in het territoriale doorbreken van de meestbegunstiging in plaats van de geheime discriminatie der andere meestbegunstigden. De vorm van de openlijke preferenties is ook van voordeel voor den exporteur in vergelijking met de credietfaciliteiten, omdat de omslachtigheid, vertraging en kosten van dit stelsel wegvallen en de exporteur in staat wordt gesteld met blijvende en vaste reducties te rekenen.

3. De graanvalorisatie.

De Italiaansche industriele preferenties werden aan Oostenrijk niet in de laatste plaats toegestaan voor zijn medewerking aan den steun aan den Hongaarschen landbouw, zoodat de overeenkomst omtrent de valorisatie van het Hongaarsche graan in zekere mate de spil van de verdragen van Rome vormt. De offers, welke Italië en Oostenrijk moeten brengen, zijn niet over-

matig, terwijl de slechte oogst en de inmiddels gestegen wereldmarktprijzen het belang, dat Hongarije bij deze verdragen heeft, in nog sterkere mate verminderde. Italië heeft zich verplicht 100 miljoen kg Hongaarsch graan tot gevaloriseerden prijs te koopen, terwijl het zich van een optie voor verdere 100 mill. kg verzerkeerde. Wanneer van het recht van optie geen gebruik wordt gemaakt, moet aan het Hongaarsche Bureau voor de Graanrealisatie een later vast te stellen schadevergoeding worden verleend. Doordat Italië in 1933 van overzee 1 miljoen ton invoerde, beteekent de nieuwe overeenkomst geen belangrijke verschuiving van de Italiaansche graanimporten ten gunste van Hongarije.

Van grooter belang lijkt de deelneming van Oostenrijk aan de actie tot opvoering van de graanprijzen. Oostenrijk voerde in 1933 in totaal 290 miljoen kg tarwe in, waarvan 110 miljoen uit Hongarije. Het nieuwe contingent van 220 miljoen kg beteekent dus een verdubbeling van de aanvoeren uit Hongarije.

Hongarije heeft in tegenstelling met Oostenrijk geen industriele preferenties van Italië verkregen en de concessies van Hongarije voor den steun aan den landbouw door Italië bepalen zich tot zekere vermindering van invoerrechten (voor rijst, zwavel) op basis van de meestbegünstiging en tot faciliteiten bij de contingentteeringen. Oostenrijk daarentegen heeft zich in Hongarije zeer aanzienlijke uitvoercontingenten voor hout, papier, textielgoederen, glas- en andere industriele producten weten te verzekeren.

4. Bevoordeeling van de havens aan de Adriatische zee.

Als compensatie voor de Italiaansche concessies zouden Oostenrijk en Hongarije het verkeer meer via de havens aan de Adriatische Zee doen plaats vinden. Triëst, Venetië, Fiume waren steeds de natuurlijke zeehavens voor het geheele Donauebekken. De economische depressie en de afnemng van den buitenland-schen handel als gevolg van de bekende verkeers- en handelsbelemmeringen hebben in de laatste jaren het verkeer van de Donaulanden via de Italiaansche havens aanzienlijk doen inkrimpen. Uit de volgende tabel, welke de hoeveelheden van de (in 1933) per spoor naar Triëst verzonden en vandaar ingevoerde goederen aangeeft, blijkt, dat het verkeer in de haven van Triëst nog steeds zeer aanzienlijk is.

Italië	346.100 ton
Oostenrijk	288.300 „
Tsjecho-Slowakije	258.600 „
Hongarije	110.700 „
Duitschland	94.700 „
Joego-Slavië	88.300 „
Zwitserland	14.800 „
Polen	10.800 „
Overige landen	5.100 „
Totaal	1.217.400 ton

De bovenstaande cijfers toonen aan, dat de Oostenrijksche goederen de eerste plaats in de rij van de per spoor binnenkomende producten innemen en de uit Italië per spoor naar Triëst vervoerde hoeveelheid benadert.

De strijd tusschen de zeehavens, welke ingevolge deze faciliteiten tusschen de Noordzee- en de Adriatische havens is ontbrand, heeft zijn haard in Tsjecho-Slowakije, dat voorloopig daaruit slechts voordeel trekt. Het Levantverkeer van de Adriatische havens wordt echter ook door de concurrentie van het Donau-Oriënt-verkeer bemoeilijkt, dat bij een inderdaad korteren reisduur van de goederen en aanzienlijk goedkoopere vrachten, welke bovendien alle kosten bevatten, zeer aanzienlijke hoeveelheden uitvoergoederen van Oostenrijkschen, Hongaarschen en Tsjecho-Slowaakschen oorsprong voor de Levant aan de Adriatische havens onttrekt.

AANTEKENINGEN.

De betrekkingen tusschen banken en industrie in Zwitserland.

Het probleem van de financiering van de industrie is in den laatsten tijd in ons land meer en meer van een academisch vraagstuk tot een vraagstuk van praktische economische politiek geworden. Van verschillende zijden wordt namelijk de wenschelijkheid van de oprichting van een industriebank geuit, omdat men er van overtuigd is, dat de aard van het Nederlandsche bankwezen zich niet leent tot het verstrekken van credieten op langen termijn aan het bedrijfsleven. Desniettegenstaande blijft een studie over dit onderwerp, gegrond op feitenmateriaal uit andere landen, haar waarde behouden.

Het Nederlandsch Economisch Instituut, dat zich reeds tweemaal met dit onderwerp heeft bezig gehouden, heeft thans een derde studie over dit vraagstuk gepubliceerd en wel over de betrekkingen tusschen banken en industrie in Zwitserland van de hand van Dr. J. C. M. van Rhee.¹⁾

* * *

De credietverleening aan den industrieelen en commercieelen middenstand vindt in Zwitserland, naast de particuliere en kantonale banken, voornamelijk plaats door de locale banken, die door haar uitnemende locale oriëntteering en persoonlijke relaties met de credietnemers vooral voor de verzorging van de credietbehoefden van de talrijke klein- en middenbedrijven nog de meest geschikte instellingen zijn. Door de toenemende decentralisatie der grootbanken verliezen zij echter aan beteekenis.

De financiering van de Zwitsersche grootindustrie geschiedt vrijwel uitsluitend door de grootbanken, die als gevolg van de voor deze functie benodigde kapitaalcracht de eenige daarvoor in aanmerking komende instellingen zijn. De industriele financiering van de Zwitsersche grootbanken beperkt zich echter vrijwel geheel tot het voorzien in de wisselende credietbehoefden op korten termijn der industrie, waarnaast echter ook de verschaffing van anticipatiecredieten voor expansiedoeleinden plaats vindt. Van financiering op langen termijn is vrijwel geen sprake.

Deze structuur van de Zwitsersche grootbanken is het gevolg van het feit, dat de periode van industrialisatie met de daaraan verbonden oprichtingsfinanciering voorbij is en thans het Zwitsersche economisch leven zich in een consolidatieperiode bevindt.

De analyse van den aard der relaties tusschen de grootbanken en de industrie, die zich uiten in: 1. de industriele credietverleening op korten termijn; 2. het emissiebedrijf; 3. de deelnemingen; 4. de commissariaten, leidt tot de conclusie, dat van beheersching der Zwitsersche industrie door de Zwitsersche grootbanken geen sprake is. De eenige belangrijke invloed, die door de grootbanken op de industrie wordt uitgeoefend, betreft de industriele expansiepolitiek. Door het verlenen van anticipatiecredieten krijgen de banken een tijdelijke machtspositie over de industriele ondernemingen, die echter direct na de consolidatie van het crediet door een openbare emissie weer verdwijnt.

De invloed, dien de banken op de industrie kunnen uitoefenen is meestal zoowel van directen als van indirecten aard. Wat dit laatste betreft, gaat de schrijver de beteekenis na voor de banken van de in Zwitserland veelvuldig voorkomende participatiemaatschappijen. De Zwitsersche participatiemaatschappijen zijn te verdeelen in beleggings-, overnemings-, financieringsmaatschappijen en zogenaamde houdster- of

¹⁾ Aan donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut wordt op den prijs van dit boek (323 blz.) ten bedrage van f 3.50 een reductie verleend, die de vorige week per circulaire is bekend gemaakt.

samenvattingsmaatschappijen van Zwitsersche industriële belangen.

De beleggingsmaatschappijen die zeer nauw met de Zwitsersche grootbanken verbonden zijn en haar activiteit voornamelijk op buitenlandsche fondsen richten, zijn ontstaan tengevolge van de groote kapitaalruimte van Zwitserland, die tot kapitaalexport noodzaakte. Hierdoor zijn deze maatschappijen slechts te beschouwen als organen voor georganiseerden kapitaalexport. Een indirecte industriële invloed van de grootbanken op de Zwitsersche industrie kan hieruit niet voortvloeien.

Hetzelfde geldt voor de overnemings- en financieringsmaatschappijen, die in relatie met en in afhankelijkheid van buitenlandsche constructiefirma's op electriciteitsgebied ontstaan, dienden ter overneming van de langdurige afzetfinanciering dezer concernen. Hoewel deze financieringsmaatschappijen (Elektrobank, Indelec, Société Franco Suisse pour l'Industrie Electrique), die alle zeer nauw verbonden zijn met de grootbanken, die bij haar oprichting medewerking verleenden, reeds zeer spoedig van de buitenlandsche constructieondernemingen volkomen onafhankelijk werden, hebben zij voor een conclusie tot het bestaan van een belangrijken indirecten invloed der banken op de industrie geen bewijs kunnen leveren, daar haar beleggingen vrijwel geheel uit buitenlandsche electriciteitsfondsen bestaan en zij ook met de Zwitsersche industriële ondernemingen geen relaties onderhouden.

Ook deze financieringsmaatschappijen zijn als organen voor georganiseerden kapitaalexport te beschouwen, waaruit voortvloeit dat de Zwitsersche grootbanken, die zowel den beleggings- als dezen vorm van financieringsmaatschappijen beheerschen, een doorslaggevend invloed hebben op de bepaling van de richting van aanwending van het Zwitsersche volksvermogen. De financieringsmaatschappijen, die met de Zwitsersche industrie in nauwe relatie staan (Brown Boveri Concern) en zich belasten met de financiering van de bouwprojecten der Zwitsersche electrotechnische industrie, zouden voor de banken de mogelijkheid doen ontstaan een sterken indirecten invloed op de industrie uit te oefenen.

Op grond van de analyse der vier bovengenoemde invloedssferen, in het bijzonder van de samenstelling der colleges van commissarissen, die den neerslag vormt, van alle op de industrie uitgeoefende invloeden, concludeert Dr. Van Rhee tot een volkomen ontbreken van beheerschenden invloed der grootbanken op deze financieringsmaatschappijen en dus ook op de met haar relatie onderhoudende industriële ondernemingen.

Ook op de samenvattingsmaatschappijen van Zwitsersche industriële belangen, die de noodzakelijke consequentie zijn van de emigratietendens van de Zwitsersche industrie, blijkt door de banken geen permanente invloed te worden uitgeoefend.

De talloze participatiemaatschappijen met buitenlandsch karakter, die haar domicilie in Zwitserland hebben gekozen, hetzij om fiscale redenen en om de groote politieke zekerheid en stabiele valutaverhoudingen, hetzij teneinde haar kapitaalbehoeften op de ruime Zwitsersche kapitaalmarkt te kunnen dekken, spelen voor het probleem van de betrekkingen tusschen banken en industrie in Zwitserland geen rol.

Op de door het intermediair van de grootbanken of haar dochterondernemingen geëxploiteerde kapitalen zijn na den wereldoorlog enorme verliezen geleden, die tot een scherpe critiek op de emissiepolitiek der grootbanken hebben geleid.

Aan het slot van zijn studie geeft de schrijver recapitulerende beschouwingen over de directe en indirecte betrekkingen tusschen de Zwitsersche grootbanken en de industrie, waarbij tevens wordt gewezen op de vergaande overschatting van het z.g. depotstemrecht als middel tot verkrijging van macht door de banken.

Roosevelt's strijd tegen de contrôlemaatschappijen.

Het is de laatste weken gebleken, dat President Roosevelt zijn plannen tot *hervorming* van het economisch leven onvermoeid voortzet. Waren het een jaar geleden de bankiers, tegen wie de actie van den President zich richtte door middel van de bekende hearings, in den laatsten tijd is de strijd tegen de public utilities in het middelpunt van de belangstelling komen te staan. Het gaat hier niet alleen om de public utilities als zoodanig, maar tevens om de contrôlemaatschappijen (holding companies), die op dit gebied tot groote ontwikkeling zijn gekomen.

De actie van President Roosevelt tegen de contrôlemaatschappijen is reeds in zijn verkiezingsreden aangekondigd. Immers, in zijn boek „Looking Forward” heeft Roosevelt in krachtige termen op de ongezonde ontwikkeling van deze maatschappijen in de Ver. Staten gewezen. Zijn bezwaren zijn niet gericht op de contrôlemaatschappij als zoodanig, maar op het feit, dat deze vorm van effectenkapitalisme een groote financiële en economische macht legt in de handen van enkelen, die deze macht kunnen gebruiken om de belangen van beleggers en verbruikers te schaden. Onnoodige samenvoegingen van ondernemingen heeft onnoodige werkloosheid veroorzaakt. Daarom is volgens Roosevelt openbaar vertrouwen vereischt in de personen en methoden, die het kapitaal besturen. „We can regain that confidence by cleaning house and keeping it clean” (blz. 236/37).

Belangrijk is ook, dat the Federal Trade Commission, de bekende instantie, die toezicht moet houden op de misbruiken, welke uit monopolievorming voortvloeien, er onlangs in een rapport aan den Senaat op heeft gewezen, dat „although the investigation into the financial setup and relations of the holding company groups has not been completed, enough has been disclosed to raise very seriously many questions not only relating to certain practices of holding companies, but to the basic reasons for their existence.”

Vooral deze laatste zin is van beteekenis. Hier ligt de kern van het vraagstuk, waarop President Roosevelt in zijn boek „On our Way” heeft gewezen, nl. op de groote macht, die in handen van weinige personen is geconcentreerd en daardoor een gevaar vormt voor het economisch en sociale leven. De slinger van de volkswelvaart moet worden teruggebracht naar zijn evenwichtsstand, niet alleen door een herverdeeling van rijkdom, maar ook door het opheffen van speciale privileges van een numeriek zeer kleine, maar zeer machtige groep van personen.

Met het contrôlevraagstuk hangt dat van de tarieven nauw samen. Het is te verwachten, dat niet alleen de misbruiken van de contrôlemaatschappijen bestreden zullen worden, maar het doel is ook om de public utilities zoo te vervormen, dat zij zich voortaan zuiver beperken tot de productiezijde en niet in de eerste plaats dienen als financiële bouwstenen voor een ingewikkeld systeem van participatiemaatschappijen.

Het doel van President Roosevelt is een verlaging van de tarieven tot stand te brengen. Het verbruik van electriciteit in de huishoudingen in de Vereenigde Staten is slechts de helft van dat in Canada, hetgeen Pres. Roosevelt voornamelijk wijt aan de zelfzuchtige belangen van de leiders van de public utilities. Bedenkt men, dat in 1932 in de public utilities (zonder de spoorwegen) bijna \$23 milliard (meer dan de geheele Amerikaansche staatsschuld toen bedroeg) was geïnvesteerd, dan wordt het duidelijk, om welke belangen het hier gaat. Dat deze hervorming moeilijke problemen naar voren zal brengen is zeker. Doch men kan verwachten, dat President Roosevelt ook op dit gebied zal zegevieren en binnenkort een wetgeving op de contrôlemaatschappijen tot stand zal weten te brengen.

Opleving in de Amerikaansche automobieliindustrie?

In sommige kringen meent men in het komende jaar een verbetering in de Amerikaansche automobieliindustrie te mogen verwachten. Deze verwachting wordt gebaseerd op de toeneming der productie, welke reeds in dit jaar te constateeren viel, op het algemeen herstel van het economisch leven en tenslotte op de groote potentieele vraag naar wagens ter vervanging van oude.

Volgens Cram's Automotive Reports bedroeg de productie van automobielen in de eerste negen maanden van 1934 2.493.260 stuks, hetgeen nog 18,2 pCt. beneden het cijfer van dezelfde periode van 1930 is. In het derde kwartaal van dit jaar bedroeg de automobieli-productie 696.851 stuks, de grootste kwartaal-productie sedert 1930 en 3,6 pCt. boven de kwartaal-productie van het vorige jaar.

Hoewel in het laatste kwartaal van dit jaar een seizoensdaling in de productie is opgetreden, wordt toch de jaarproductie door gezaghebbende kringen geschat op 2.778.000 stuks, d.i. 12 pCt. boven 1933 en 20,5 pCt. beneden de productie van 1930, van 3.510.178 stuks.

Het valt moeilijk te schatten, welken invloed de algemeene opleving en de groote landbouwsteun op de automobieli-productie zullen hebben; een nauwkeuriger schatting kan men echter maken op grond van de noodzaak tot vervanging.

In de laatste vier jaren bedroegen de verkoopen, aldus het tijdschrift „Tin”, gemiddeld 2.069.000 stuks, tegen gemiddeld 3.546.000 stuks in de voorafgaande vijf jaren, zoodat een achterstand in de vervanging moet zijn opgetreden. De „National Automobile Chamber of Commerce” heeft den levensduur van een wagen berekend op gemiddeld 7½ jaar, tegen 6½ jaar in 1929. Neemt men echter zelfs acht jaar aan als gemiddelden levensduur, dan zouden toch in 1935 7 miljoen wagens vervangen kunnen worden.

Sedert 1930 is echter het aantal registraties met 2,7 miljoen teruggelopen, doch ook wanneer men aanneemt, dat al deze vroegere bezitters niet meer als koper optreden, blijft er een vervanging mogelijk van een aantal automobielen, dat ongeveer het dubbele is van de productie in het jaar 1933.

Jaar	Productie	Jaar	Aantal wagens, dat vervangen is	Uitgestelde vervanging
1922 ...	2.417.537	1930	2.950.980	
1923 ...	3.799.788	1931	2.148.917	
1924 ...	3.310.018	1932	1.250.979	
1925 ...	3.837.841	1933	1.744.307	
1926 ...	3.908.854	1934	2.500.000	
	17.274.088		10.595.183	6.678.905
			(1930/33)	2.674.153
				4.004.752
				2.935.577
				6.940.329

Het is niet zeer waarschijnlijk, aldus genoemd blad, dat inderdaad in het komende jaar de productie een kleine 7 miljoen stuks zal bedragen, doch bij een voortgang van het economisch herstel mag wel waarschijnlijk worden geacht, dat een aanzienlijk deel van het genoemde cijfer bereikt zal worden.

De beteekenis van de industrialisatie van de overzeesche gebieden voor Engeland.

Het jongste maandbericht van de Westminster Bank opent met een belangwekkend artikel, dat de moeilijkheden in de Westersche industriele banken belicht, allereerst in Engeland, voorzover deze in verband staan met de toenemende industrialisatie van de vroegere afnemers van industrieproducten. Tot nu toe heeft deze industrialisatie slechts tot gevolg gehad, dat de betrokken landen minder vreemde goederen kochten, alleen bij Japan heeft zich reeds een export ontwikkeld van een land, dat vroeger tot de koopers van Westersche industrieproducten behoorde.

Het bericht geeft de volgende cijfers betreffende de ontwikkeling van de industrie van „secondary products” in verschillende, voor Engeland zeer belangrijke, landen.

De industriele productie had in Australië in 1931—'32 een waarde van £ 106 miljoen bij een totale productie van £ 305 miljoen, dus meer dan een derde. In 1912 waren de cijfers 39 en 175 miljoen; toen was de waarde der industriele productie nog slechts een vijfde van het geheel. Dit resultaat is in 20 jaar tijds bereikt door een sterke vermeerdering van de fabrieksinstallaties, die in 1932 een waarde hadden van £ 228 miljoen tegen 69 miljoen in 1912. Het aantal arbeiders steeg slechts van 327.000 tot 337.000 in dien tijd.

De Zuid-Afrikaansche Unie geeft hetzelfde beeld te zien. Van 1911 tot 1930 steeg de industriele productie zonder de mijn-industrie, er van £ 17 tot £ 112 miljoen. Canada vertoont in dezelfde periode een stijging van de productiewaarde van \$ 1,2 tot \$ 1,7 milliard. Br.-Indië voorziet thans nagenoeg geheel in eigen behoeften wat ijzer, staal en cement betreft. De productie van katoenen weefsels, in 1911 nog slechts 52 miljoen lbs., was in 1931 tot 672 miljoen lbs. gestegen, dus verdertienvoudigd. Het directe gevolg van deze ontwikkeling voor den Engelschen export, afgezien van de nadeelen voor de scheepvaart, blijkt uit de volgende gegevens:

Waarde in mill. P. St.	1913	1933	Achteruitgang
Uitvoer van Engeland	525,4	367,4	30,1 pCt.
Daarvan Britsche industrieproducten	411,2	280,4	31,9 „

Bij de beoordeeling van deze enorme vermindering moet men nog rekening houden met het feit, dat het prijsniveau in 1933, vooral in gedeprecieerde Engelsche Ponden, veel hooger was dan in 1913. De achteruitgang van den uitvoer, naar de hoeveelheid gemeten, is dus veel grooter geweest.

De textielindustrie heeft daarbij zeer zware slagen te verduren gehad. De volgende tabel geeft daaromtrent eenige bijzonderheden.

	Uitvoer van katoenen garens en weefsels.			
	Garens		Weefsels	
	(in duizend Pond Sterling)			
	1913	1933	1913	1933
Britsch-Indië	2.268	726	34.977	6.778
China	—	—	9.476	787
Japan	—	—	1.051	70
Australië	61	420	3.390	3.676
Canada	289	331	1.981	891
Totaal, alle landen	15.006	10.076	97.776	40.234

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16-22 Dec. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	16-22 Dec. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	20.293	1.335.029	1.517.945	200	32.855	23.685	1.367.884	1.541.630
Rogge	2.943	398.175	408.988	52	15.468	8.935	413.643	417.923
Boekweit	64	23.597	23.348	—	—	25	23.597	23.373
Mais	19.939	878.869	1.003.240	100	214.623	217.548	1.093.492	1.220.788
Gerst	2.544	374.765	492.288	—	46.035	51.831	420.800	544.119
Haver	—	116.069	120.663	—	3.195	3.908	119.264	124.571
Lijnzaad	2.405	202.525	182.131	7.415	254.061	209.278	456.586	391.409
Lijnkoek 1)	100	63.014	151.364	—	55	200	63.069	151.564
Tarwemeel	257	20.790	19.026	211	4.016	5.654	24.806	24.680
Andere meelsoorten	402	57.763	51.394	168	7.087	8.301	64.850	59.695

De verminderde weefseluitvoer komt nagenoeg geheel voor rekening van bovenvermelde landen. In 1913 was de waarde daarvan nog bijna een vierde van dien van alle industrieproducten, in 1933 nog slechts een zevende. Een nog sterker voorbeeld van achteruitgang geeft de export van heeren- en jongenskleeding van wol en wollen mengsels te zien, volgens onderstaande tabel:

	(in duizend. Pond Sterling)	
	1913	1933
Australië	120	6
Nieuw-Zeeland	168	21
Zuid-Afrika	1.070	96
Canada	99	14
Britsch-Indië	108	8
Argentinië	54	3
Totaal, alle landen	2.129	577

Ook bij den uitvoer van ijzer en staal en producten daarvan, met uitzondering van machines, is de procentueele vermindering grooter dan die van den geheelen export van industrieproducten. Zij bedraagt bijna 50 pCt. De voornaamste afnemers van voor den oorlog, Australië, Britsch-Indië, Argentinië, kochten in 1933 nog slechts voor een derde van de waarde van 1913, Japan zelfs slechts voor een vierde.

Bij een dergelijken achteruitgang kan, volgens de Westminster Bank Review, de politiek van protest tegen te hooge invoerrechten in andere landen een slechts zeer beperkt resultaat opleveren, afgezien van het feit, dat deze protesten meestal weinig uitwerken. De conferentie van Ottawa heeft wel bewezen, dat zelfs de eigen Dominions er niet aan denken om op den weg der industrialisatie terug te keeren. Integendeel, zij trachten die industrialisatie nog verder door te zetten.

Overziet men de geheele situatie, dan komt men tot de conclusie, dat een nieuw evenwicht tot stand moet komen tusschen grondstof- en voedselproducerende landen en de landen, die industrieproducten exporteerden. Voor Engeland is dit vraagstuk natuurlijk van het grootste belang, daar het een zeer belangrijk deel van zijn voedsel zal moeten blijven invoeren, ook nadat de inheemsche landbouw wordt beschermd, gelijk thans het geval is.

Dit beteekent echter niet, zoo gaat het bericht verder, dat men nu maar fatalistisch de toekomst moet afwachten, en het oogenblik moet verbeiden, dat dit nieuwe evenwicht is bereikt. Men kan trachten, daarbij de belangen van het eigen land zoo goed mogelijk te dienen. Alleen dient men twee dingen voor oogen te houden. Ten eerste is een terugkeer tot de verhoudingen van vóór den oorlog onmogelijk. Zooals het evenwicht tusschen agrarische en industriële landen in de negentiende eeuw was, zoo wordt het nooit weer. En ten tweede moet men bedenken, dat ingrijpen slechts mag geschieden in de richting, waarheen de ontwikkeling gaat, of desnoods, zonder die ontwikkeling in het algemeen zoo weinig mogelijk te storen. Gaat men er dwars tegen in, dan mislukt zulks toch.

Vele Britsche industrieën hebben successen bereikt door zich toe te leggen op de vervaardiging van fijnere producten of van geheel nieuwe artikelen, waarvoor zeer geschoolde arbeid noodig is. Ondanks deze partieele successen kan het op deze wijze toch niet gelukken om het vraagstuk in zijn geheel tot oplossing te brengen. Dit is een quaestie van organisatie.

Bij de oplossing daarvan dient men zich te hoeden voor het gevaar om het nieuwe evenwicht, dat zich op natuurlijke wijze zal ontwikkelen, niet te verhinderen of te vertragen door een actie, welke met de ontwikkeling zelf geen rekening houdt.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN. (In Guldens)

Afdeling I Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 1934 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren (met inbegrip v.d. opc. v/h. Leeningf. 14) voor den vorigen dienst t. m. dezelfde maand van het vorige jaar ²⁾
	Benaming der middelen	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of anders dan wegens betaling op de kohieren afgeschreven	
Grondbelast. a)	9.790.611	24.036	9.766.576	9.536.855
Inkomst.bel. b)	56.748.683	1.864.216	54.884.467	62.595.571
Vermogensbel. c)	15.304.829	161.472	15.143.356	14.794.889
Verdedig.bel. I	8.821.847	147.542	8.674.305	8.854.164
Bel.v.d.doodehand	36.056	—	36.056	—
Totalen..	90.702.026	2.197.266	88.504.760	95.781.479

a) $\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.

b) Hoofdsom + 20 procenten. c) Hoofdsom + 55 procenten.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934.

²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1932/1933.

³⁾ Aangezien de betreffende wet op 9 October 1934 is uitgegeven, waren op ultimo November dezes jaars uiteraard nog slechts weinig aanslagen vastgesteld.

Afdeling II. Overige middelen.	Nov. 1934	Sedert 1 Januari 1934	Overeen- komstige periode 1933
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmel. *)	1.038.304	12.601.681	13.227.393
Rechten op den invoer *)	7.432.576	74.595.361	86.302.656
Statistiekrecht	144.151	1.636.353	1.827.656
Accijns op zout	180.037	1.901.372	1.876.075
Accijns op geslacht	437.506	5.719.147	6.063.284
Accijns op wijn *)	54.800	2.232.718	2.127.691
Accijns op 't gedistill. *)	2.881.452	27.427.579	30.112.958
Accijns op bier *)	814.975	9.509.883	10.464.996
Accijns op suiker *) ...	4.331.977	48.090.486	62.435.220
Accijns op tabak *) ...	2.620.492	28.773.186	25.783.311
Bel. op gouden en zilverw.	48.931	454.405	639.270
Omzetbelasting ³⁾	6.666.537	48.903.706	—
Couponbelasting ⁴⁾	307.542	3.709.300	—
Recht. en boeten v. zegel ⁵⁾	1.546.089	16.103.071	14.481.421
Recht. en boet. v. registr.	1.032.970	10.331.930	10.008.049
Recht. en boet. v. successie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	2.709.952	30.522.746	29.788.104
Opbrengst d. loodsgelden	288.178	3.330.334	3.262.815
Totalen...	32.536.469	325.843.258	298.400.599

*) Hoofdsom en procenten, ook wat betreft de ontvangsten over het vorige jaar, bedoeld in kolom 3.

³⁾ Het verschil tusschen de raming en de opbrengst van dit middel, is in hoofdzaak het gevolg van de in vorige overzichten medegedeelde oorzaken.

⁴⁾ Ofschoon de raming van dit middel over een vol jaar is berekend, trad de wet tot heffing van deze belasting eerst op 25 Februari 1934 in werking.

⁵⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's val makelaars en commissionairs in effecten, enz. f 268.379 (Beursbel.).

⁶⁾ Id. f 2.964.137.

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	805.831	13.445.344	12.824.646
Rijwielbelasting	34.457	7.473.545	7.243.058
Totaal	840.288	20.918.889	20.067.704

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1933/1934 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand Nov. 1934	Zuiver bedrag der kohieren voor den dienst 1932/33 tot en met de zelfde maand van 1933
Gemeente.f.belast. . .	59.253.113	69.469.763
Tijd. opc. o. d. gem.f.b.	22.704.901	—
Op. verm. t. get. v. 50	5.772.853	5.512.010
Tijd. opc. o. d. verm.b.	3.463.712	—

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc Wissels 2½ 19 Sept. '33	Lissabon 5 13 Dec. '34
	{ Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept. '33	Londen 2 30 Juni '32
	{ Vrsch. in R.C. 3 19 Sept. '33	Madrid 5½ 6 Nov. '34
Athene	7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 1½ 1 Feb. '34
Batavia	3½ 1 Nov. '34	Oslo 3½ 22 Mei '33
Belgrado	6½ 16 Juli '34	Parijs 2½ 31 Mei '34
Berlijn	4 22 Sept. '32	Praag 3½ 25 Jan. '33
Boekarest	4½ 15 Dec. '34	Pretoria 3½ 15 Mei '33
Brussel	2½ 28 Aug. '34	Rome 4 26 Nov. '34
Budapest	4½ 17 Oct. '32	Stockholm 2½ 1 Dec. '33
Calcutta	3½ 16 Feb. '33	Tokio 3.65 2 Juli '33
Dantzig	4 21 Sept. '34	Weenen 4½ 27 Juni '34
Helsingfors	4 3 Dec. '33	Warschau 5 26 Oct. '33
Kopenhagen	2½ 1 Dec. '33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

OPEN MARKT

	1934				1933	1932	1914
	22 Dec.	17/22 Dec.	10/15 Dec.	3/8 Dec.	18/23 Dec.	19/24 Dec.	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	1/3	1/2	1/2	1/2	3/8-1/2	1/4-1/2	3/8-5/16
Prolong.	1	1	1	1	1	1	2/4-3/4
Londen							
Daggeld	1/2-1	1/2-1	1/4-1	1/4-1	1/2-1	1/2-1	13/4-2
Partic. disc.	9/16-5/8	1/2-5/8	9/16-5/8	3/8-7/16	13/16-1/4	13/16-5/16	4/4-3/4
Berlijn							
Daggeld	4-1/4	3 1/2-4 1/4	4-1/4	3 7/8-4 1/8	4 1/4-5 1/2	4-5 1/4	—
Maandgeld	3 3/4-4	3 3/4-4	3 3/4-4	3 7/8-4	4 1/2-6	4 1/2-5 1/2	—
Part. disc.	3 1/2	3 1/2	3 1/2	3 1/2-5/8	3 7/8	3 7/8	2 1/8-1/2
Warenw.	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/2	4-1/4	—
New York							
Daggeld 1)	1	1	1	1	1	1-3/4	1 3/4-2 1/4
Partic. disc.	9/16	5/16	1/16	1/16	7/8	1/2	—

1) Koers van 21 Dec. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
18 Dec. 1934	1.47 7/8	7.30 3/4	59.40	9.75 5/8	34.59	100 3/8
19 " 1934	1.47 3/4	7.30 3/8	59.40	9.76 1/2	34.62	100 3/8
20 " 1934	1.47 11/16	7.30 1/2	59.41	9.75 5/8	34.60	100 3/8
21 " 1934	1.47 7/8	7.30	59.42	9.75 3/4	34.59	100 3/8
22 " 1934	1.47 7/8	7.30 3/4	59.41	9.75 7/8	34.60	100 3/8
24 " 1934	1.47 7/8	7.30 3/4	59.42	9.75 3/4	34.65	100 3/8
Laagste d.w.1)	1.46 3/8	7.29 1/2	59.34	9.75 1/2	34.55	100 3/8
Hoogste d.w.1)	1.48	7.31	59.45	9.76 3/8	34.65	100 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
18 Dec. 1934	47.88	—	6.19	1.48	12.65 1/2	20.22
19 " 1934	47.91	—	6.19	1.48	12.65	20.22
20 " 1934	47.90	—	6.19	1.48	12.65	20.22 1/2
21 " 1934	47.90	—	6.19	1.48	12.65	20.23
22 " 1934	47.89	—	6.19	1.48	—	—
24 " 1934	47.89	—	6.19	1.48	12.66	20.23
Laagste d.w.1)	47.85	—	6.15	1.45	12.60	20.15
Hoogste d.w.1)	47.95	28.—	6.22 1/2	1.50	12.70	20.25
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
18 Dec. 1934	37.67 1/2	32.62 1/2	36.72 1/2	3.23	37	1.49 3/4
19 " 1934	37.67 1/2	32.62 1/2	36.72 1/2	3.23	37	1.49 3/4
20 " 1934	37.67 1/2	32.62 1/2	36.72 1/2	3.23	37	1.49 3/4
21 " 1934	37.65	32.60	36.70	3.23	36 7/8	1.49 1/2
22 " 1934	37.70	32.65	36.75	3.23	36 7/8	1.49 3/4
24 " 1934	37.70	32.65	36.75	3.23	37	1.49 3/4
Laagste d.w.1)	37.40	32.35	36.45	3.20	36 1/2	1.48 3/4
Hoogste d.w.1)	37.95	32.90	37.—	3.25	37 1/2	1.50
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't late of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
18 Dec. 1934	4,94 7/8	6,61 1/4	40,27	67,75
19 " 1934	4,94 3/8	6,60 3/4	40,23	67,69
20 " 1934	4,93 7/8	6,60 1/8	40,22	67,66
21 " 1934	4,94	6,60 3/4	40,22	67,67
22 " 1934	4,94 1/2	6,60 1/8	40,23	67,66
24 " 1934	4,94 3/8	6,60 3/4	40,23	67,64
25 Dec. 1933	—	—	—	—
Muntpariteit . . .	4,86	3,90 3/8	23,81 1/2	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Dec. 1934	15 Dec. 1934	17/22 Dec. '34 Laagste	22 Dec. 1934 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/8	97 1/8
Athene	Dr. p. £	520	520	517	520
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 3/4	1/10 5/8	1/10 5/8	1/10 5/8
Budapest	Pen. p. £	16 7/8	16 7/8	16 7/8	16 7/8
Buenos Aires 1)	d. p. \$	27 3/8	27 1/16	27 3/8	27 3/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/16	1/6 1/16	1/6 1/32	1/6 1/32
Constantin	Piast. p. £	615	612	610	612
Hongkong	Sh. p. \$	1/8 9/16	1/8 3/4	1/8 1/8	1/9
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/32	1/2	1/1 1/16	1/2 1/16
Lissabon	Escu. p. £	110 1/8	110 1/8	109 3/4	110 1/2
Mexico	\$ per £	18	18	17 1/2	18 1/2
Montevideo 2)	d. per £	20 1/8	20	19 3/4	20 1/4
Montreal	\$ per £	4.84 3/8	4.89 3/4	4.88 1/2	4.90
Riód. Janeiro 3)	d. per Mil.	3 1/2	3 1/16	3 1/8	3 1/16
Shanghai	Sh. p. tael	1/4 1/16	1/4 1/16	1/4 1/4	1/5
Singapore	id. p. \$	2/4 9/32	2/4 5/32	2/4 1/16	2/4 5/32
Valparaiso 4)	\$ per £	120.25	119.00	115.25	119.00
Warschau	Zl. p. £	26 3/16	26 3/16	25 7/8	26 1/8

1) Officiële not. 36 1/2 laten, gemidd. not., welke importeurs hebben te betalen, sinds 30 Nov. 31 2/3. 2) Offic. not. vanaf 6 Dec. 39 3/8, 13 Dec. 39 1/2, 15 Dec. 39 3/8, 17 Dec. 39 1/2. 3) Id. 19 Nov. 4 1/4, 18 Dec. 4 1/2, 19 Dec. 4 1/4, 21 Dec. 4 1/2, 22 Dec. 4 1/4. 4) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste „export” noteering.

ZILVERPRIJS

	Londen 1)	N.York 2)
18 Dec. 1934	23 15/16	53 3/4
19 " 1934	24 1/16	53 7/8
20 " 1934	24 3/8	54 1/8
21 " 1934	23 15/16	53 3/4
22 " 1934	23 7/8	53 3/8
24 " 1934	23 17/16	53 1/2
25 Dec. 1933	—	—
27 Juli 1914	24 11/16	59

GOUDPRIJS 3)

	Londen
18 Dec. 1934	140/9
19 " 1934	140/9 1/2
20 " 1934	140/8 1/2
21 " 1934	140,11
22 " 1934	140/8 1/2
24 " 1934	140,8
25 Dec. 1933	—
27 Juli 1914	84/10 3/4

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Vorderingen.	15 Dec. 1934	22 Dec. 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	f 7.460.895,94	f 11.634.271,97
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschot op ultimo November '34 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en dergem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	" 55.951,34	" 485.470,65
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 2.351.835,51	" 2.351.835,51
id. aan Suriname	" 126.854.322,21	" 128.999.704,75
id. aan Curaçao	" 13.217.711,68	" 13.235.315,15
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand	" 2.092.582,90	" 2.172.407,63
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	" 114.847.339,93	" 115.482.852,18
Vord. op andere Staatsbedrijven 1)	" 34.583.952,70	" 32.414.861,58
Verstr. t. laste der Rijksbeogr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo)	" 16.854.937,72	" 19.529.937,72
	" 35.411.766,26	" 35.592.024,63

Verplichtingen.

Vorderingen:	8 Dec. 1934	15 Dec. 1934
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt Schatkistbiljetten in omloop	f 391.122.000,—	f 391.115.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 108.337.000,—	" 108.340.000,—
Zilverbons in omloop	" 1.287.732,50	" 1.283.777,50
Schuld op ultimo November '34 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede op die bel. en op de verm. bel.	" 549.516,83	" 689.667,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1)	" 87.290.231,20	" 87.588.880,74
id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 166.805,10	" 166.805,10
id. aan diverse instellingen 1)	" 24.101.895,28	" 24.776.341,44

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	8 Dec. 1934	15 Dec. 1934
Saldo Javasche Bank	f 1.255.000,—	f 1.399.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas	—	" 56.585.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	" 128.292.000,—	" 126.854.000,—
Schatkistpromessen	" 1.750.000,—	" 1.750.000,—
Schatkistbiljetten	" 12.035.000,—	" 12.035.000,—
Muntbiljetten in omloop	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 2.539.000,—	" 2.492.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank	" 630.000,—	" 716.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	—	—

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
24 Nov. 1934	728	1.007	452	588	1.788
17 " 1934	736	1.055	466	585	1.782
10 " 1934	728	1.064	487	579	1.783
3 " 1934	726	1.156	505	580	1.801
27 Oct. 1934	737	1.160	489	586	1.770
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa.

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 100 K.G.		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		WITTE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 K.G. Broek op Langendijk		UIEN gewoon per 100 K.G. Broek op Langendijk		ROODE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 K.G. Broek op Langendijk		RUND-VLEESCH (versch) Gem.v.3kg. per 100 K.G. Rotterdam		VARKENS-VLEESCH (versch) per 100 K.G. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%
1925	17,20	100,0	13,07	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	4,55	100,0	13,25	100,0	17,23	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,38	162,4	11,78	88,9	9,10	52,8	96,40	103,7	93,12	120,2
1930	9,67	56,3	6,22	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	2,05	45,1	2,14	16,2	5,77	33,5	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,06	67,3	1,94	14,6	6,96	40,4	61,—	65,6	48,—	61,9
1932	5,22	30,4	4,62	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	1,49	32,8	8,07	60,9	1,84	10,7	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,02	29,2	3,55	27,2	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	0,82	18,0	2,30	17,4	2,60	15,1	52,—	55,9	49,50	63,9
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	0,67	14,7	3,38	25,5	3,02	17,5	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	0,60	13,2	2,06	15,5	2,51	14,6	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	0,61	13,4	1,29	9,7	3,11	18,0	46,50	50,0	46,—	59,4
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	—	—	—	—	—	—	49,—	52,7	49,25	63,5
Sept. "	4,95	28,8	3,47	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	—	—	—	—	—	—	50,25	54,0	54,—	69,7
Oct. "	4,40	25,6	3,—	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	—	—	—	—	—	—	56,25	60,5	54,25	70,0
Nov. "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	1,26	27,7	2,23	16,8	—	—	59,50	64,0	54,37	70,2
Dec. "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	0,97	21,3	2,56	19,3	1,76	10,2	60,75	65,3	53,50	69,0
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	3,65	80,2	2,30	17,4	3,08	17,9	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	3,97	87,3	1,63	12,3	3,12	18,1	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	5,99	131,6	1,23	9,3	4,24	24,6	61,75	66,4	50,50	65,2
April "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	63,50	68,3	49,12	63,4
Mei "	3,32	19,2	2,87	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	65,75	70,7	47,50	61,3
Juni "	3,67	21,4	3,17	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	—	—	—	—	—	—	63,25	68,0	43,75	56,5
Juli "	3,80	22,1	3,30	25,3	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	44,62	57,6
Aug. "	4,37	25,4	4,27	32,7	83,25	36,0	93,50	39,6	159,25	34,4	—	—	—	—	—	—	63,95	68,8	43,30	55,9
Sept. "	4,—	23,3	4,15	31,7	77,25	33,4	93,25	39,5	145,50	31,5	—	—	—	—	—	—	63,55	68,3	42,62	55,0
Oct. "	3,50	20,3	3,70	28,3	69,50	30,0	93,50	39,6	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	60,70	65,3	42,12	54,4
Nov. "	3,50	20,3	3,45	28,4	71,25	30,8	89,25	37,8	127,75	27,6	1,28	28,1	2,25	17,0	—	—	53,75	57,8	44,50	57,4
3 Dec. "	3,60	20,9	3,55	27,2	77,00	33,3	92,50	39,2	135,00	29,2	1,24	27,3	1,88	14,2	1,75	10,2	53,—	57,0	44,50	57,4
10 "	3,65	21,2	3,65	27,9	77,50	33,5	93,00	39,4	137,50	29,7	1,36	29,9	2,04	15,4	1,82	10,6	54,—	57,0	44,25	57,1
17 "	3,45	20,1	3,55	27,2	75,00	32,4	91,00	38,6	132,50	28,6	1,23	27,0	2,—	15,1	1,75	10,2	52,—	55,9	45,—	58,1
21 "	3,20	18,6	3,55	27,2	75,00	32,4	90,00	38,1	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	54,—	58,1	44,75	57,7

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) 1 Dec. 5) 8 Dec. 6) 15 Dec. 7) 22 Dec. 8) 6 Dec. 9) 13 Dec. 10) 20 Dec. 11) 7 Dec. 12) 14 Dec. 13) 21 Dec.

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ^o \$cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto				
	f.	%	\$	%	\$cts.	%	\$cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
Jan. 1932	8,25	73,3	0,71	42,3	5,25	35,3	6,65	28,6	5,09	17,4	3,38	36,2	16,50	30,0	9,00	30,5	11,63	33,5	7,10	59,2
Febr. "	8,25	76,3	0,71	42,3	4,92	33,1	6,90	29,7	5,31	18,1	3,51	37,6	16,25	29,5	9,00	30,5	11,75	33,9	7,25	60,4
Maart "	8,35	77,2	0,71	42,3	4,62	31,1	6,90	29,7	5,37	18,3	3,30	35,3	16,50	30,0	8,75	29,7	10,25	29,5	7,40	61,7
April "	8,65	80,1	0,86	51,2	4,34	29,2	6,25	26,9	5,08	17,4	3,08	33,0	16,50	30,0	9,00	30,5	9,25	26,7	7,40	61,7
Mei "	8,30	76,9	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,57	15,6	2,76	29,5	15,75	28,6	8,25	28,0	8,88	25,6	7,40	61,7
Juni "	8,25	76,3	0,86	51,2	4,25	28,6	5,25	22,6	4,44	15,2	2,55	27,3	15,25	27,7	7,75	26,3	9,—	25,9	7,40	61,7
Juli "	8,10	75,0	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,97	17,0	2,77	29,6	16,00	29,1	8,50	28,8	9,75	28,1	—	—
Aug. "	7,80	72,2	0,86	51,2	4,30	28,9	7,35	31,6	5,71	19,5	3,33	35,6	15,75	28,6	8,25	28,0	12,—	34,6	5,70	47,5
Sept. "	7,75	71,8	0,86	51,2	4,37	29,4	7,75	33,3	6,37	21,8	3,64	38,9	16,75	30,5	8,75	29,7	13,75	39,6	5,90	49,2
Oct. "	7,65	70,8	0,86	51,2	4,45	29,9	6,50	28,0	5,68	19,4	3,16	33,8	15,75	28,6	8,50	28,8	14,—	40,3	6,—	50,0
Nov. "	7,40	68,5	0,86	51,2	4,60	31,0	6,15	26,5	5,16	17,6	3,—	32,1	15,25	27,7	8,25	28,0	12,—	34,6	6,10	50,8
Dec. "	7,25	67,1	0,74	44,3	4,43	29,8	5,95	25,6	4,73	16,2	2,80	30,0	15,25	27,7						

ZUIVEL EN EIERN										METALEN													
BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisvis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieksa-kmaas kl. merk per 50 K.G.		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
1925	2.31	100.0	—	56.—	100.0	9.18	100.0	62.1/6	100.0	36.8/6	100.0	261.17/-	100.0	73/-	100.0	67/-	100.—	36.3/6	100.—	85/6	100.—	32 1/8	100.0
1926	1.98	85.7	—	43.15	77.1	8.15	88.8	58.1/-	93.5	31.1/6	85.3	290.17/6	111.1	86/6	118.5	68/8	102.5	34.2/6	94.3	85/-	99.5	28 1/4	89.3
1927	2.03	87.9	—	43.30	77.3	7.96	86.7	55.14/-	89.7	24.4/-	66.4	290.4/-	110.8	73/-	100.0	64/6	96.3	28.10/-	78.8	85/-	99.5	26 3/4	83.3
1928	2.11	91.3	—	48.05	85.8	7.99	87.0	63.16/-	102.8	21.1/-	57.8	227.5/-	86.8	66/-	90.4	62/8	93.5	25.5/6	69.9	85/-	99.5	24 1/8	81.1
1929	2.05	88.7	—	45.40	81.1	8.11	88.3	75.14/-	121.9	23.5/-	63.8	203.15/6	77.8	70/6	96.6	68/9	102.6	24.17/6	68.8	85/-	99.5	24 1/8	76.2
1930	1.66	71.9	—	38.45	68.7	6.72	73.2	54.13/-	88.0	18.1/6	49.6	142.5/-	54.3	67/-	91.8	59/6	88.8	16.17/-	46.6	85/-	99.5	17 1/8	55.4
1931	1.34	58.0	—	31.30	56.9	5.35	58.3	36.5/-	58.4	12.1/-	33.1	110.1/-	42.0	55/-	75.3	47/6	70.9	11.10/6	31.9	92/6	108.2	12 1/8	41.6
1932	0.94	40.7	—	22.70	40.5	4.14	45.1	22.17/-	36.8	8.12/-	23.6	97.2/-	37.1	42/-	57.5	37/-	55.2	9.16/-	27.1	118/-	138.0	12 1/8	40.1
1933	0.61	26.4	0.96	20.20	36.1	3.71	40.4	22.2/6	35.6	7.17/6	21.6	131.18/-	50.1	41/-	56.2	35/-	52.2	10.12/6	29.4	124 3/4	145.8	12 1/8	38.5
Jan. '33	0.73	31.6	0.89	21.75	38.8	4.27	46.7	19.17/-	32.0	7.8/-	20.3	100.1/6	38.1	40/6	55.5	34/6	51.5	9.19/-	27.5	122/8	143.5	11 1/8	36.4
Febr. "	0.65	28.1	0.91	20.60	36.8	4.35	47.4	20.3/-	32.5	7.7/-	20.2	104.7/6	39.9	43/-	58.9	34/-	50.7	9.15/-	27.0	120/5	140.8	11 1/8	37.2
Mrt. "	0.53	22.9	0.99	19.40	34.6	2.80	30.5	20.-/6	32.3	7.10/-	20.6	104.18/3	40.1	43/-	58.9	34/7	51.6	10.7/-	28.6	120/5	140.8	12 1/8	38.7
Apr. "	0.54	23.4	1.-	18.55	33.1	2.07 1/2	22.6	20.11/6	33.1	7.12/6	20.9	109.17/-	42.0	43/-	58.9	35/6	53.0	10.8/6	28.8	120/1	140.4	12 1/8	39.9
Mei "	0.52	22.5	1.-	21.80	38.9	2.49	27.1	23.6/6	37.6	8.6/-	22.9	128.17/6	49.2	41/6	56.8	36/6	54.5	10.13/-	29.4	122 3/4	144.4	13 1/4	41.2
Juni "	0.52	22.5	1.-	23.50	42.0	2.50	27.2	25.7/-	40.8	9.4/-	25.3	151.10/-	57.9	42/-	57.5	37/-	55.2	11.12/6	32.1	123 3/4	143.0	13 1/4	41.2
Juli "	0.55	23.8	1.-	18.50	33.0	2.60	28.3	25.16/-	41.6	9.2/-	25.0	148.1/6	56.5	41/6	56.8	35/-	52.2	12.1/-	33.3	123 10/16	144.9	12 1/8	38.7
Aug. "	0.63	27.3	1.-	18.90	33.8	3.57 1/2	38.9	24.5/-	39.1	8.4/6	22.6	145.3/-	55.4	41/-	56.2	35/-	52.2	11.7/-	31.4	125/10	147.2	12	37.4
Sept. "	0.66	28.6	0.95	18.40	32.9	3.91	42.6	22.16/6	36.8	7.16/-	21.4	140.17/6	53.8	39/6	54.1	34/6	51.5	10.18/6	30.2	130/11	153.1	11 1/8	37.2
Oct. "	0.68	29.4	0.90	19.45	34.7	4.68	51.0	22.1/-	35.5	7.14/-	21.1	145.5/-	55.5	39/6	54.1	34/6	51.5	10.13/-	29.4	131/1	153.3	11 1/8	37.0
Nov. "	0.65	28.1	0.90	20.80	37.1	5.80	63.2	20.6/6	32.7	7.13/6	21.1	150.9/6	57.5	40/-	54.8	34/6	51.5	9.19/6	27.6	128 1/2	150.1	12 1/8	38.1
Dec. "	0.60	26.0	1.-	20.40	36.4	5.47 1/2	59.6	21.1/-	33.9	7.12/-	20.9	153.8/-	58.6	40/6	55.5	36/-	53.7	9.19/-	27.5	126 1/2	147.6	12 1/8	39.1
Jan. '34	0.50	21.6	1.-	20.40	36.4	5.05	55.0	21.7/-	34.4	7.7/-	20.2	148.3/-	56.8	39/6	54.1	36/-	53.7	9.12/-	26.5	129/6	151.5	12 1/4	39.7
Feb. "	0.47	20.3	1.-	21.55	38.5	3.68	40.1	20.9/6	33.0	7.4/-	19.8	140.13/-	53.7	39/6	54.1	36/5	54.4	9.-/6	24.9	137/1	160.3	12 1/2	38.9
Mrt. "	0.44	19.0	1.-	19.90	35.5	2.71	29.5	20.3/-	32.5	7.3/6	19.7	144.15/6	55.3	40/6	55.5	35/3	52.6	9.2/-	25.2	136/8	159.8	12 1/2	39.3
Apr. "	0.42	18.2	1.-	17.20	30.7	2.72	29.6	20.14/6	33.4	7.4/6	19.8	150.10/6	57.5	41/6	56.8	34/2	51.0	9.7/6	25.9	135 1/4	158.0	12 1/8	38.7
Mei "	0.41	17.7	1.-	16.05	28.7	2.54	27.7	20.4/-	32.5	6.16/6	18.7	144.19/6	55.4	40/6	55.5	32/9	48.9	9.2/-	25.2	136/3	159.4	12 1/8	37.5
Juni "	0.41	17.7	1.-	19.40	34.6	2.74 1/2	29.9	19.18/6	32.1	6.14/-	18.4	140.1/-	53.5	40/6	55.5	31/9	47.4	8.16/-	24.3	137 8/16	161.1	12 1/4	38.1
Juli "	0.40	17.3	1.-	21.50	38.4	2.81	30.6	18.11/-	29.9	6.14/6	18.5	142.9/-	54.0	40/6	55.5	32/4	48.2	8.6/-	22.9	137/11	161.4	12 1/8	39.7
Aug. "	0.43	18.6	1.-	20.90	37.3	3.32	36.2	17.6/-	27.9	6.14/-	18.4	139.7/6	53.2	40/-	54.8	32/6	48.5	8.7/6	23.2	138/6	162.0	13	40.5
Sept. "	0.43	18.6	1.-	18.12 1/2	32.4	3.31	36.1	16.10/-	26.6	6.5/6	17.2	137.17/-	52.6	39/6	54.1	32/6	48.5	7.17/-	21.7	141/-	164.9	13 1/8	40.9
Oct. "	0.43	18.6	1.-	17.37 1/2	31.0	3.95	43.0	16.3/-	26.0	6.6/-	17.3	137.19/6	52.7	39/6	54.1	32/6	48.5	7.7/-	20.3	141/10	165.9	14	43.6
Nov. "	0.47	20.3	1.-	17.-	30.4	4.52 1/2	49.3	16.11/6	26.7	6.8/-	17.6	139.8/-	53.2	40/-	54.8	32/6	48.5	7.7/6	20.4	139 1/16	163.2	14 1/8	46.3
3 Dec. "	0.50 1/2	21.6	1.-	15.50 1/2	27.7	4.20	45.8	16.7/-	26.3	6.8/6	17.6	139.6/-	53.2	40/-	54.8	32/6	48.5	7.7/-	20.3	140/2	163.9	15 1/8	46.9
10 "	0.55 10	23.8	0.95	15.- 13	26.8	4.10	44.7	16.13/-	26.8	6.5/6	17.2	137.3/6	52.4	39/6	54.1	34/6	51.5	7.2/6	19.7	140 1/4	164.2	14 1/8	45.7
17 "	0.55 11	23.8	0.95	15.50 14	27.7	4.15	45.2	17.-/6	27.4	6.4/6	17.1	136.19/-	52.3	39/6	54.1	34/6	51.5	7.2/-	19.7	140/7	164.4	14 1/8	45.3
24 "	0.55 11	23.8	0.95	15.50 14	27.7	3.95	43.0	17.-/6	27.4	6.5/6	17.2	136.14/6	52.2	39/6	54.1	34/6	51.5	7.6/-	20.2	140/8	164.5	14 1/8	44.7

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van Jan. 1928 Matting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64 1/2 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3

BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN																
VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		STEENEN binnenmuur per 1000 stuks		buitenmuur per 1000 stuks		CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. Amsterdam per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER 1) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Afl. N.-I. theev. A'dam gem. p. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER				
1925	159.75	100	15.50	100.-	19.-	100.-	42/6	100.-	35.87 1/2	100.0	61.375	100.0	2/11.625	100.0	17.5	100.0	84.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1926	153.50	96.1	15.75	101.6	19.50	102.6	49/-	115.3	34.-	94.8	55.375	90.2	2/-	67.4	17.50	93.3	84.25	111.5	96.0	102.6	102.6	102.6
1927	160.50	100.5	14.50	93.5	18.50	97.4	68/-	160.0	32.62 1/2	90.9	46.875	76.4	1/6.375	51.6	19.12 1/2	102.0	82.75	97.9	87.5	109.1	109.1	109.1
1928	151.50	94.8	12.-	77.4	18.50	97.4	57/3	134.9	31.87 1/2	88.9	49.625	80.9	-10.75	30.2	15.85	84.2	75.25	89.1	84.6	97.4	97.4	97.4
1929	146.00	91.4	14.-	90.3	21.25	111.8	45/10	107.9	27.37 1/2	76.3	50.75	82.7	-10.25	28.8	13.-	69.3	69.25	82.0	81.9	85.5	85.5	85.5
1930	141.50	88.6	12.50	80.6	20.75	109.2	34/11	82.2	22.62 1/2	63.1	32.1	82.1	-15.875	16.5	9.60	51.2	60.75	71.8	68.0	64.3	64.3	64.3
1931	110.75	69.3	10.25	66.1	20.25	106.6	22/5	52.8	15.37 1/2	42.9	25	40.7	-3	8.4	8.-	42.7	42.50	50.3	46.8	46.6	46.6	46.6
1932	69.00	43.2	9.25	59.7	15.-	78.9	19/6	45.9	13.-	36.2	24	39.1	-1.75	4.9	6.32 1/2	33.7	28.25	33.4	36.1	38.0	38.0	38.0
1933	73.50	46.0	10.-	64.5	12.75	67.1	15/4	36.0	9.30	25.9	21.10	34.2	-2.25	6.3	5.52 1/2	29.5	32.75	38.7	35.2	34.7	34.7	34.7
Jan. '32	82.50	51.6	10.-	64.5	18.75	98.7	17/9	41.8	13.12 1/2	36.6	23	37.5	-2.125	6.0	7.35	39.2	32	37.9	38.5	39.1	39.1	39.1
Febr. "	82.50	51.6	10.-	64.5	18.75	98.7	18/1	42.6	14.50	40.4	23	37.5	-2.125	5.6	7.05	37.6	30	35.5	38.3	38.3	38.3	38.3
Mrt. "	70.00	43.8	9.75	62.6	18.-	94.7	21/9	51.2	14.75	41.1	23	37.5	-1.625	4.6	6.25	33.3	31	36.7	37.0	38.7	38.7	38.7
Apr. "	70.00	43.8	9.75	62.6	18.-	94.7	20/6	48.2	14.-	39.0	23	37.5	-1.5	4.2	5.90	31.5	29.25	34.6	38.2	38.0		

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatje	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
19 Dec. 1934	192.773	401.991	50.226	7.024	12.407
12 „ 1934	192.737	393.221	58.961	10.136	10.613
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
19 Dec. '34	83.841	8.390	90.733	37.000	50.782	37,3
12 „ '34	85.821	7.926	103.303	36.958	59.516	40,1
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Belee-ningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
14 Dec. '34	82.232	702	9	4.221	951	4.658	3.200
7 „ '34	82.314	696	10	4.208	951	4.668	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 1)	Circulatje	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
14 Dec. '34	5.898	2.156	80.905	1.338	2.859	16.455
7 „ '34	5.898	2.267	81.290	1.412	2.666	16.473
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee-ningen
15 Dec. 1934	78,7	21,2	4,3	3.595,0	97,5
7 „ 1934	78,6	21,2	4,2	3.703,4	91,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa 2)	Circu-latie	Rekg.-Crf.	Diverse Passiva
15 Dec. 1934	436,2	678,8	3.719,6	759,5	317,3
7 „ 1934	437,7	681,6	3.716,8	856,8	312,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0—

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Dec. 1934, resp. 99, 116 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË (in Belga's).

Data 1934	Goud		Binnen- en buitenlandse wissels	Beleggingen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatje	Rekg. Crt	
	Munt en metaal	Munt en diversen						Schatkist	Partic.
20 Dec.	2.504	86	656	119	344	40	3.513	29	196
13 „	2.503	84	677	105	344	40	3.514	29	198

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ 2)	Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certifi-caten 1)		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
5 Dec. '34	5.131,4	5.111,6	218,8	10,5	5,7
28 Nov. '34	5.107,4	5.087,3	220,2	11,9	5,7

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 3)	Algem. Dek-kings-perc. 4)
5 Dec. '34	2.430,2	3.213,8	4.347,7	146,9	70,8	—
28 Nov. '34	2.430,2	3.188,5	4.354,0	146,9	70,6	—

1) Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de § op 31 Jan. '34 van 100 op 59.06 cents werd gedevalueerd.

2) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

3) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 4) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Depo-sito's	Waarvan time deposits
28 Nov. '34	3	7.705	10.059	3.108	18.768	4.392
21 „ '34	2	7.691	9.997	3.198	18.766	4.422

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 December 1934.

Activa.		
Binnel. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 22.957.754,08 Bijbnk. „ 553.052,77 Ag.sch. „ 3.137.170,53	f 26.647.977,38
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„	—
Idem eigen portef.	f 866.250,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	„	866.250,—
Beleeningen	Hfdbk. f 98.368.590,231 incl. vrsch. Bijbnk. „ 4.442.174,26 in rek.-crt. Ag.sch. „ 38.453.652,53	f 141.264.417,02
Op Effecten	f 136.607.292,451	—
Op Goederen en Spec. „	4.657.124,57	141.264.417,021)
Voorschotten a. h. Rijk	„	—
Munt, Goud	f 102.182.355,—	—
Muntmat., Goud ..	f 739.853.459,65	—
Munt, Zilver, enz.	f 842.035.814,65	—
Muntmat., Zilver..	f 17.670.322,12	859.706.136,772)
Belegging van kapitaal, reserves en pen-sioenfonds	„	37.014.632,69
Gebouwen en Meub. der Bank	„	4.970.000,—
Diverse rekeningen	„	4.738.240,01
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	„	16.996.491,37
		f 1.092.204.145,24

Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	„ 3.807.914,92	—
Bijzondere reserve	„ 5.000.000,—	—
Pensioenfonds	„ 9.286.676,50	—
Bankbiljetten in omloop	„ 882.446.915,—	—
Bankassigatiën in omloop	„ 270.769,42	—
Rek.-Cour. { Het Rijk	f 11.914.727,49	—
saldo's: { Anderen	„ 156.193.484,92	168.108.212,41
Diverse rekeningen	„	3.283.656,99
		f 1.092.204.145,24

Beschikbaar metaalsaldo f 439.335.160,09
Minder bedrag aan bankbiljetten in om-loop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 1.098.337.900,—
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht „ —

1) Waarvan aan Nederland-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 73.789.100,—
2) Waarvan in het buitenland „ 49.775.319,64

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatje	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
24 Dec. '34	102182	739.853	882.447	168.379	439.335	82
17 „ '34	102182	739.853	872.149	183.485	438.273	82
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Belee-ningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)
24 Dec. 1934	26.648	—	141.264	866	4.738
17 „ 1934	27.323	—	144.378	866	4.732
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatje	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
22 Dec. '34 2)	141.410		178.830	38.850	54.338
15 „ '34 2)	141.020		181.480	32.990	55.232
24 Nov. 1934	113.497	29.264	180.606	34.206	56.836
17 „ 1934	113.495	28.498	184.070	34.277	54.655
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Belee-ningen	Diverse reke-ningen 1)	Dek-kings-percen-tage
22 Dec. '34 2)	690	69.740		17.900	65
15 „ '34 2)	460	70.510		14.550	66
24 Nov. 1934	1.105	9.739	53.523	10.045	66
17 „ 1934	608	9.769	56.235	12.726	65
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

